

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezői gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 20 kor.
Fél évre . . . . . 10 „
Negyed évre . . . . . 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ ingyen mellékletével
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési
pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását eredeti Fowler-féle
gőzekével,
éppúgy mélyrigolozást szőlőtelepítésekhez
elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészei: marhavér és buzatakarmány-liszt. Első-
rendű hus- és csontképző-takarmány, protein tartalma
20—22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsirképző hatá-
a folytán a mellette etetett többi takarmány sokkal gazda-
ságosabban értékesül Számos bel- és külföldi nagy
tenyésztőknél és nagyhizlalóknál jó sikerrel kipróbálva.
Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselői

Lemberger, Schön és Szász

:: sertéshizlalók, Baja. ::

Barer B. Gyula

sertésbizományos, Buda-
pest, VIII., Bezerédy-u. 10.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, IX., Kálvin-tér 10. saját székházában.

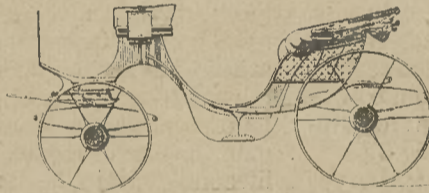
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére a legkülönb-
zőbb módokat szerint előnyös feltételek mellett.
Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
A lefolyt 13 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési hatá-
rozat értelmében díjvisszatérítésben.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország min-
den egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással
minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2 527,960 K
Tartalékok	3 846,903
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból	12 385,000
„ jégkárokból	6 000,000
Biztosított érték tűzben 1913. évben	980 000,000
„ jégben „ „	62 500,000
Életbiztosítási állomány	17 370,144

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete“ alapítása és főintézménye a „GOND-
VISELÉS“ Országos Központi Segélyező Társulat Budapest, IX., Kálvin-tér 10., mely tár-
sulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt népbiz-
tosítási-osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat
közvetít minden orvosi vizsgálat nélkül.
A „Gondviselés“ Társulat elnöke: Emödy József, igazgatósági tagok: Láng József, Lovag
Ember Károly, Czobor László, Meskó Pál, Nérei Ödön és ügyvezető igazgató Paur Ödön.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-ut sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból.
Használt kocsik becsereáltatnak és át-
alakítások elfogadtnak jutányos
árak mellett. Ugyancsak mindenféle
üzleti és gazdasági kocsik készítése.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

EREDETI STOCK MOTOREKE

a teljesítménynek, talaj- és terepviszonyoknak meg-
felelő nagyságban és löerő számmal, előre-hátra me-
nettel, gépi kiemelő szerkezettel berlini gyárunkból

azonnal szállitható.

A vasuti szállítás a háborus állapotnál sem szenved késedelmet.

Vezérképviselőt:

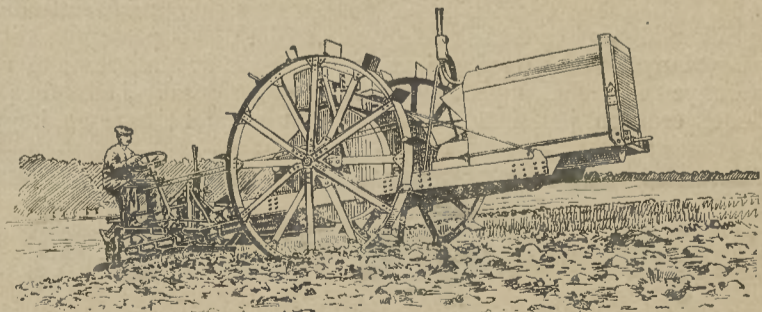
Munkácsi és Bánki

okleveles gépészmérnökök mérnöki irodája,

BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCZA 4.

Sürgönczim: „Diplings“

Telefon: 76—94.

1000 gép üzemben. — 6 éves
referenciák tartósságra. —
Számos utánrendelés.

Az e lapokban foglalt czikkeikért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle	18
A tüzelőanyagokról. — Dr. Ejury Lajos	19
A gazdasági térképről. — Tima Lajos	20
Kérdések és feleletek	21
Kérdések: Kosárfűzérökösítés. R. A.	
Feleletek: Cselédmarhatakarmanyozás. Végh Kálmán	
Mátyás. — Célország az elültetőző táknál a gödör	
fenekére trágyát tenni? 1. Balogh Bálint, 2. Végh Kál-	
mán Mátyás	
Kisebbszakközlemények	22
Hírek	22

SZEMLE.

(Időjárás és gazdasági helyzet. — Emelkedik minden az ára. — Pénzügyminiszter új rendelete. — MÁV. 1913. évi jelentése. — Kereskedelmi szerződés Németországgal. — Termésünk és készletünk elégséges. — Új biztosítótársaság. — Örvendetes hírek, szeszcontingenspótlék stb. — Vidéki pénzügyintézetek bajai. — Maximális kamatláb. — Kivitelitlalmak. — Czukorrépatermelés megszorítása.)

Rendkívüli időket élünk, sőt joggal azt mondhatni, hogy rendellenes az időjárás, mert ha eltolódott is a négy évszak, azért annak január közepén már nem kellene ilyen tavaszi jellegűnek lennie, mint a milyen. De hát ki tudja, mitől jó ez? Látjuk, hogy az őszi kikeltek s megerősödtek s mintha a nagy poczokkár is némileg apadt volna, mintha a foltok területe kisebb lenne ma, mint volt decemberben.

Magyarazata e jelenségnek az, hogy a megmaradt őszi buza-, rozs- és árpátövek bokrosodásnak indultak s így a folt határai megszükültek. Másrészt sok helyen a poczok csak a gabona zöldjét rágták el és az most újból kihajtott s esetleg még igen jó termést is adhat, de hol a magot magát pusztította el ez az ocsmány féreg, ott bizony nincs és nem is lesz termés — mert semmiből semmi sem lesz. Ily helyeket ki kell foltozni tavasszal. — A vérbeli gazdák már jobb szeretnék az enyhe idő helyett a fagyot és azután egy kis hótakarót, mely a vetéseket védené a további erősebb hidegek ellen.

Vajjon Sirius időjósának, ki esősnek jelzi nemcsak januárt, de még februárt sőt márcziust is, igaza lesz-e? azt talán még ma az égen is csak — sejtik, mert voltaképpen állandóan a legszeszélyesebb áprilist is megszegyenítő változatossággal dicsekszik mostanában időjárásunk. Meteorologiai jövendöléseket még 6 órára sem lehetne biztosan tenni, annál kevésbbé egy egész napra előre.

Mikor azt hittük, hogy az északi harcstéren megfagynak katonáink, akkor azok térdig erő sárban eviczkéltek és — a sok esőzésektől — a megdagadt patakok és folyók kezdik már elárasztani a laposokat, úgy, hogy nagyobb és pusztítóbb árvizek sem fognak elmaradni, habár talán oly romboló hatásuk nem lesz mint a sok hó hirtelen olvadásából keletkezett vízárnak, de azért máris érkeznek árvizes hírek egy a kül- (Anglia, Spanyolország) mint a belföldről. Zuglódnunk azonban még sem szabad a sok eső miatt, mert ha másra nem, a poczok elpusztítására minden bizonnyal nagy hatással van és az emberi munka elmaradását alaposan pótolja.

Egy jövendőmondó a többek között azt állítja, hogy jég hiányában fog leledzeni nyarunk és ez igen könnyen meglehet, mert nincs valami nagy kilátásunk erősebb, jégcsináló fagyokra. A mi-

kor a két heti kemény idő volt, figyelmeztettük gazdatársainkat, hogy gondoskodjanak jégkészlet gyűjtésről, azonban azt hiszem, egy ember ujjain össze lehetne olvasni azokat, kik tényleg hordtak is jeget vermeikbe. Majd lesz kelete a mesterséges jégnek és a fagyasztógépek vigan fognak dolgozni 1915-ben.

De hej! Nem csak a hőmérő higánya megy fölfelé, hanem mindennek az ára s nemcsak minden napra, de majdnem minden órára jut egy áremelkedés. A nyereszükor árát nyomon követte a süveg- és kockacukor, azután persze a czukorkák sem maradhattak el, no meg az annyira felkapott csokoládé is rálicizált 100 %-os árnövekedéssel. A sör árát is valószínűleg 4 fillérrel emelik az osztrákok és miután jóban ugyan nem, de rosszban mindig követjük a sógort, valóban nálunk is növekedni fog az árpalé ára. Tessék fékezni tisztelt közönség a sörivási hajlamot, hisz az árpa ez évben ugyanis kenyérlisztnek kell, a mi sokkal nagyobb élet-szükségletet pótol, mint az alkoholos ital. Arról már nem is szólunk, hogy a péksütemény ára éppen oly arányban emelkedik, mint nagysága csökken. Ugy látszik, a fillér, mely eddig nem is igen volt forgalomban, jogát nem hagyta s most újból a porondra lépett, mert ha egy zsemlyét akarsz venni óh jámbor halandó, nem elég a két vas (volgo krajczár), vagyis két kétfiléres, melléje kell biggyeszteni egy fillért; ha gyufát vásárolsz, a kétfiléres mellé rakhatsz még egyet. Csak egy olcsó, — a tábori levelező-lap, mert az igazán csak 1 fillérbe kerül ma is. Arról pedig regéket, sőt regényeket is lehetne írni, hogy minden élelmiszer, fűtőanyag, ruházati czikkek és egyéb közszükségleti tárgy (igy a papír) ára mily óriási arányokban emelkedett. Kértük, kívántuk, óhajtottuk, sőt követeltük számos lap-társunkkal egyetemben, hogy mindenre, a mi közszükségletéhez tartozik, állapítsanak meg hatósági árakat. De a vidéki városok is mozgolódtak, különösen az élelmiszeruzsora ellen keltek ki, hanem hiába volt eddig minden, süket fülekre találtunk, a törvényt, melyet sürgősen hoztak, mai napig egy parányban sem lett végrehajtva, nyugszik számtalan elődje mellett a minisztériumok porlepte aktáival együtt. Bár mondhatnánk, hogy béke velük, nyugodjanak békével, mert ha meglesz a béke, akkor ezekre a rendkívüli intézkedésekre úgy sem lesz már szükségünk. Talán majd ha már a békekötések folyamatosan lesznek, akkorra megteremtik a hatósági árakat a kismértékbeni eladások számára, a kötelező eladásról szóló rendeleteket, hivatalos kisajátításokat és egyéb, már most égetően szükséges dolgokat, de hát Mátyás király idejében ólomlábban járt az ellen, most pedig a hatósági — különösen kormány — intézkedések járnak azon.

Elég későn, decz. 10-re kellett volna megállapítani a legmagasabb gabonaárakat s íme, a vidéki maximális árak jegyzéke. csak január 7-én jött meg a hivatalos lapban. Ez, enyhén szólva, csigalassuság!

Hogyha mindegyik minisztériumban követnék a pénzügyminiszterpéldáját, akkor talán valamivel gyorsabb elintézését nyernének az ügyek, a mi nagyon üdvös és dicsérendő volna. Egyelőre azonban csakis a pénzügyminisztert illeti meg az őszinte dicséret a következőkért:

A pénzügyminisztériumban január 1-én igen figyelemreméltó reformot léptetett életbe Tellezky János dr. pénzügyminiszter. Azt tapasztalta ugyanis, hogy egyes ügyek a kiadványo-

zásig fölöslegesen sok revízió alá kerültek, a mi a felek részéről az elintézés hosszadalmassága miatt sok panaszra adott okot. Ennek orvoslására most több alosztályt megszüntettek és a megmaradt főosztályok keretébe olvasztattak be. A reform azt igéri, hogy az általa sok értékes és gyakorlott munkaerő szabadul föl az ügyvitel javára. Az erősen iniciatív szellemre valló reformot hír szerint a többi minisztérium is tanulmányozni fogja.

Ily viszonyok mellett ne csodálkozzunk, hogy a MÁV.-nak egy egész esztendő kellett, míg az 1913-ik évről szóló jelentése napvilágot látott. Még szerencse, hogy vonatai gyorsabban haladnak mint kimutatásai, mert különben ott volnánk a közlekedés terén ma is, hol Izsák és Jákob idejében; különben minden magyarázat nélkül közöljük e jelentés főbb adatait; ezek szerint a MÁV. vonalának üzleti hossza a kezelésben állott vonalakkal együtt 18.819 km. Az évi gyarapodás 372 km. volt, a miből tulajdon vonalra 67 km., helyi érdekű vonalra 305 km. esett. Megnyílt 85 új állomás, 4 kiterő, rakodó, 32 megállóhely. A forgalmi eszközök száma 380 személy-, 86 kalauz- és 2183 teherkocsival és 227 mozdonyal szaporodott. A lokomotivok száma az év végével 3720 darab, a szerkocsiké 2567, melyeknek összes értéke 267 millió koronát tett ki. A személykocsik száma 7827 darab, közöttük 17 udvari, 33 termes és 20 bizottsági kocsik; a mentőkocsik száma 17, az előző évinél 7 darabbal több; kalauz- és postakocsi pedig 3190 darab volt. Ezek értéke összesen 1913 millió korona. A teherkocsik száma 83.610 drb; az előző évinél 2727 drbkal több volt. Ezek között 34.494 drb fedett kocsik, a mibe azonban a különleges czélokot szolgáló (állatszállító stb.) fedett kocsik nincsenek beleszámítva. A kocsik értéke 3147 mill. kor. A forgalmi eszközök együttes értéke 7739 mill. kor. Megemlíti végül a jelentés, hogy az 1912. évi XLVIII. t.-cz. elrendelte Ogulintól Knin irányában a dalmát határszélig 100,420.000 kor. költséggel 2067 km. hosszúra tervezett vasut munkálatain 8000—11.000 munkás dolgozott. E vonal építése folyamatban van.

Kereskedelmi szerződésünket illetőleg Németországgal legkésőbb 1915 január elején meg kellett volna indítani a tárgyalásokat az 1918 január 1-től esedékes szabályozásra nézve, de persze a háború miatt ez eddig nem történt meg és a nagyipari érdekek véleménye szerint ezekkel a tárgyalásokkal várni is kellene, míg a béke a világgazdaság helyzetét nem szabályozza némileg. A mi gazdai véleményünk szerint is a béke kialakulásáig el kell odázni ezt az ügyet, ki tudja még ma, mit hoz a jövő? Hisz 1914 deczemb. végéig a vám és kereskedelmi szerződés egyik fél részéről sem mondatván fel, ez egyelőre fennáll változatlanul.

Különben, a mi a kettős birodalom gazdasági helyzetét illeti, arról igen megnyugtató képet rajzolt Sztéryni ny. államtitkár, Hollandia legelterjedtebb lapjában s azt írja, hogy van annyi készletünk, miszerint az új aratásig nem fogunk semmiben szükségét szenvedni. Hasonló hurokat penget egy osztrák államférfi is, Plener báró, ki, mint az osztrák gazdák társaságának elnöke, az évi közgyűlésen mondott megnyitóbeszédében, melyet következő szavakkal fejezett be:

»Remélhető, hogy a nagy áldozatok Ausztria ujászületését fogják meghozni.«

Saját földjén kockázat nélkül

győződhet meg arról, hogy a

CATERPILLAR motoreke

jelentékenyen olcsóbban és gazdaságosabban dolgozik, mint bármely más géperező szántókészlet, mert komoly vételszándéku nagyobb gazdaságoknak hosszabb idejű próbaszántásra szállítjuk.

A hazai viszonyoknak megfelelőleg tökéletesített 1914. évi Caterpillar a legválógaottabb, kopásnak ellentálló speciális anyagokból, rendkívül szolid kivitelben épül s így a tartósság és üzembiztonság szempontjából is megfelel a legmesszebbmenő kívánalmaknak s karbantartása elenyészően csekély költséget igényel.

HOLT CATERPILLAR COMPANY

VEZÉRKÉPVISELETE:

BUDAPEST, V., HOLD-UTCZA 5.

Magyarországot számításából kihagyta, mint rendesen teszik az osztrákok.

*

London henczeg, mulatni akarja életképességét és az értéktőzsdét megnyitotta, de reméljük, nálunk ilyesmi nem fog megtörténni, míg a békefeltételeket nem fogják közreadni az összes lapok, addig kár volna ily lépést megkockáztatni, mert azt csak az értékpapírok árfolyamai, illetve tulajdonosai bánnák meg, amit pedig minden agrárius szellemünk mellett sem kívánjuk.

*

Hire jár, hogy egy új biztosítótársaság van alakulóban Budapesten 10 millió korona alaptőkével. Uglátszik jól megy a biztosítóintézeteknek, hogy még a mostani rendkívüli időben is kedvük szottyan a pénzelőkelőségeknek új alapításra. Azt hisszük azonban, hogy nem fog valami sok vizet megzavarni az új társulat s ha mint új seprő, jól is fog seperni, nem nagy közönséget fog elhódítani a régi jó, megbízható intézetektől. Ha így haladunk, éppen oly tultergésben leszünk a biztosítóintézmények terén, mint vagyunk már a pénzintézetek (bankok, takarékpénztárak) terén.

*

Hogy örvendeteset is írjunk, közöljük, miszerint megszűnt a kukoricakiviteli tilalom Romániából s így — ha van elég vasuti kocsink és nem kellene a vonalak katonai szállításokra — bőven fog rendelkezésünkre állani kukoricza, úgy hogy nemcsak emberi, de állati tápláléknak is jut elegendő.

A másik örvendetes hír, melyet Wienből kapunk, az, hogy az osztrák földművelésügyi miniszter újabb rendelkezést tett a gabonakészlet védelmére nézve, mellyel megtiltja a gabonának állati takarmány céljára szolgáló fölhasználását. Kivételesen lehetőséget nyújt a rendelkezés a rozsral és árpával történő hizlalásra és etetésre az esetben, ha a hegyvidéki parasztságban a gazda saját fölösleges termését használja takarmányul, miután annak elszállítása költséges volna. Politikai hatóságok is adhatnak egyes esetekben árpával eszközözendő takarmányozásra engedelmet, de csakis hizlalótelepek számára. Czélszerűnek látszik, hasonló tilalmat nálunk is életbeléptetni, hogy ez által is a monarchia gabonaállományának védelme egyenletes legyen.

Ugy vesszük észre, hogy ezen rendelkezésre azért volt szükség Ausztriában, mert a mi maximális gabonaáraink magasabbak lévén az ottaniaknál, tőlünk a Lajtán túlra nem lesz átvive semmiféle kenyértermény s így vélik biztosítani az emberi ételmezt. De azért nálunk sem ártana, ha a gabona elpocsékolását, mely fájdalom, itt-ott még ma is feltalálható, megrendszabályoznák.

Mozgolódnak ugyan már, hogy szállítsuk le a maximális gabonaárakat s akkor majd átözlök a gabona legalább a nyugati határszél megyéiből, de erre az a válaszuk, hogy méltóztassék csak az osztrákoknak fölemelni a határárt a magyar fölé s elérék ugyanazt az eredményt. Tessék kísérletet tenni csak egy gabonanemnél és megfognak győződni állításunk igazságáról, de egy rókáról két bőrt nyuzni, ez, urak, még sem megyen, már ha át kell adnunk kenyérgabonát a szomszédnak, legalább magas áron tegyük azt.

Eszmetársulás folytán eszünkbe jut, hogy a szeszgyártáshoz használandó gabona- és burgonyamennyiség korlátozása, valamint a nem kielégítő termés és számos tönkrement gazda és bérlő, de még a felvidéken elpusztult szeszgyárak az engedményezett szeszt nem termelvén ki, az visszamaradt. Most kellene a na-

gyobb szeszmenyiség, mert a háboruban — *fájdalom* — nálunk nagyon is erősen fogy az alkohol, de még a nehezen beszerezhető benzin helyett is szeszt használnak sok helyen. Ennek következtében nagyon indokolt, hogy a 600 hl-nél kisebb kontingenssel bíró mezőgazdasági szeszgyárak, mint hireink között olvasható, pótkontingenst kaphatnak, ha eziránt folyamodnak.

Csak azt jegyezzük meg, a mit egyik t. laptársunk is megemlített, hogy a romlott, dohos gabonának — mely sem emberi, sem állati tápanyagnak nem alkalmas — feldolgozása szeszé, nincs törvényileg vagy rendeletileg engedélyezve, pedig — szomorú, de való — hogy az idén ilyen gabona sok helyen akad s azt értékesíteni más-ként lehetetlen. Egy pótrrendelettel ezt az engedélyt meg lehetne adni a szeszgyáraknak, ezzel kárt senkinek sem okoznánk, csak segítenénk az időjárás által sújtott gazdákon.

*

A vidéki pénzintézeteket a háboru alaposan megviselte, hitelüket szűk korlátok közé szorították a nagy bankok, új üzleteket nem kötnek, nem köthetnek, azt mondhatni: csakis a készből kell élniök. Moratoriumi rendeletek folytán jövedelmük alig akadt, értékpapírjaik árfolyama esése is csapásként nehezedett rájuk, de a vidéki pénzintézeteket sújtotta legérzékenyebben a hadikölcsönjegyzés ama rendelkezése, a mely a betéteknek a moratorium alóli kivételét szabályozta. És habár igaz, hogy a pénzügyminiszter itt is hagyott egy kis ajtót, mondván, hogy a betétek a felmondási idő betartása mellett vehetőek csak ki, mégis nem számolt az ilyenkor előtérbe lépő morális oldallal, a mely annál erősebben jelentkezik, mennél kisebb a pénzintézet. Ha a nagy bank rövidesen azt mondja betevőjének, hogy pénzt csak egy- vagy kéthavi felmondás után adja ki, úgy ez nem fog presztízsén rontani, de ha a kis vidéki városban az egyik vagy a másik azt mondja, hogy ez vagy amaz intézet a magasztos cél ellenére a betét kifizetését megtagadta, illetve a kikötött, néha elég hosszú felmondási idő betartásához kötötte, akkor azt fogják sultogni, hogy ez az intézet talán rossz stb. Az ilyen suttogó beszéd pedig jobban árt, mint bármilyen fenhangon való káromkodás. A kis pénzintézetek tehát megerőltetik magukat és félrerakott kis tartalékaik felhasználásával is iparkodtak minden tekintetben feleiket kielégíteni és így — ha közvetve is — a magasztos cél elérését lehetővé tenni, sőt maguk is, néha aránylag nagy intézeteknél nagyobb összeget jegyeztek sajátjukból.

Vigasztalja ezen sújtott intézeteket az, hogy a háborus időben mindenkinek kijut a csapásból — kivéve talán a hadiszállítókat — és az elkövetkezendő békében majd helyreüthetik azt a csorbát, a mit az 1914-iki mérlegükön ejtettek.

*

Hanem az is tény ám, hogy néhány — sőt lehet mondani sok — pénzintézet uzsorakamattal nyomorítja hitelezőit, ez ellen is mihamarább tenni kellene valamit.

Hogy ha a kormány a legszigorubb pénzbüntetés terhe mellett rendeletileg megtiltana pénzintézeteinknek, hogy az általa megállapított és publikált »maximális« kamatlábon felül bármiféle czimen és néven több kamatot nem szedhetnek, e rendeletnek csakhamar meglenne a kívánt üdvös és hasznos eredménye, a szegény adós közönség pedig a megtakarított kamatkülönbséggel mégis csak jóval könnyebben bírná elviselni a háborus állapot szülte általános nagy drágaságot!

*

Az örvendetesek közé tartozik ez is:

A hivatalos lapban rendelet jelent meg, a mely szaporítja a kiviteli tilalmakat. Tilos kivinni az élelmiszerek közül: répát, káposztát, friss főzeléket, aszalt főzeléket, főzelékkonzervet, hagymát, rumot, sajtot, ezetet, süritett tejet, hermagot; épület-, szerszámfát, kemény- és puhafát, ácsolva, fűrészelve, vágva, hasítva, a furniok kivételével, vasuti talpfát, távirószlopokat, hordófát, pamutfonalat, vízhatlan pamutszövetet, hátizsákokat, skifát, villamos zseblámpákat, foszfátos trágyasót és műtrágyát.

*

A német birodalomban a répaföldek területe 20—25%-kal kisebbedett, miáltal 110—135 ezer hektárnyi terület szabadul föl kenyérmagvak vetésére. Körülbelül nálunk is ezt az arányt kellene betartani, hogy elég kenyérünk legyen jövőre, mert babár nem szorulunk is bevitelre, mint a német birodalom, de tekintetbe kell venni, hogy északi megyéink egy része nem sok termést fog adni. Mint hireink között olvasható volt e tárgyban a répatermelőknek 10-én értekezlete, de csak azt határozták, hogy jövőre fognak határozni, — ez a magyar szokás.

Tulságosan megszükiteni, mint egyesek ajánlják 50—75%-kal a répa termőterületét, még sem kellene, mert hisz némely vidéken van elég emberi- és igaerős munkagépek segítségével lehet kevés kézimunka igénybevétele mellett is répát termelni ma már. Nagytermelők pedig hadifoglyokat is használhatnak fel répamunkára. Az is baj volna, ha a czukorkészleteket egészen felémésztenénk ez évben, mert noha halad a méhészeti hazánkban, annyi mézünk még sincs, hogy a czukorhiányt pótolhatnánk vele.

*

Lapzártakor érkezett a külügyminiszter változás híre, melyre jövő heti szemlénkben visszatérünk.

A tüzelőanyagokról.

Közlő: Dr. Ejury Lajos.

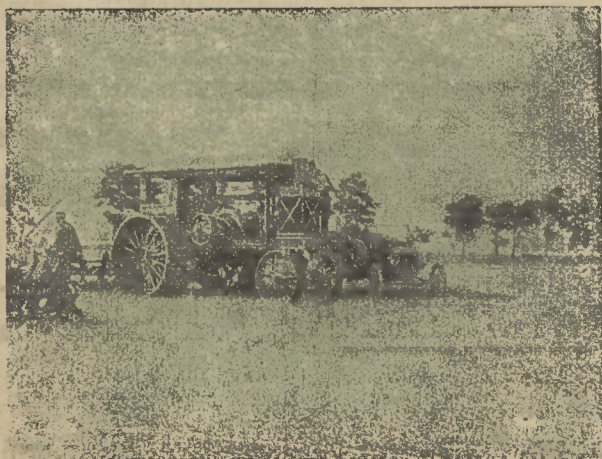
A rendelkezésünkre álló tüzelőanyagok a nap melegének és fényének hatása alatt keletkeztek, bennük tehát a napnak hő- és fényenergiája halmozódott fel.

Ha a cellulozet (faanyag) elégetjük, hőfejlődésen kívül víz és szén-sav keletkezését észleljük. 1 kg. faanyag (celluloze) elégetésénél 4200 kalóriának (hőegységnek) megfelelő hő fejlődik, vagyis annyi meleg, amennyi szükséges ahhoz, hogy 4200 kg. víz hőfokát pl. 15° C-ról 16° C-ra emeljük.

Tudjuk azt, hogy a növények életműködésük alatt a cellulozet szén-savból és vízből képezik, melyhez a szükséges energiát a nap sugarai szolgáltatják hő alakjában. A midőn 1 kg. cellulozet képződik, ugyancsak 4200 kalóriának, vagyis hőegységnek megfelelő hő köttetik meg (Fischer's Jahresbericht, 1888. 17; 1899. 16; 1904. 541).

Igy a növényekből képződött kőszénben a nap energiájának nagy mennyisége halmozódott fel, ezt a felhalmozódott energiát váltjuk ki a kőszénből és egyéb tüzelő anyagokból akkor, a midőn azokat céljainkra felhasználjuk. A kőszénben raktározott energia vitte annyira előre az ipariát, valamint a kultúrét, melyek ma a szén használata nélkül el sem képzelhetők.

Ezen erő-, hő- és fénykészlet kétséget kizárólag napról-napra fogy, de az is bizonyos, hogy fokozatosan termelődik is.

CASE GŐZ- ÉS BENZIN-SZÁNTÓGÉPEK

GAZDASÁGOS és MEGBIZHATÓ

üzemükkel mindenütt kitűntek. **A jelenlegi munkás- és iga-hiány közepette rendkívüli szolgálatot** tesznek a gazdának. **Azonnal szállíthatók** a régi normális árban

BŐVEBBET: HAHN ARTHUR és TARSAI, BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 52B.

Foglalkozunk a következőkben a fontosabb tüzelőanyagokkal.

1. *Fa*, sejtekből, illetve edényekből áll, melyeknek falát cellulóze képezi, belsejüket pedig növényi nedvek töltik ki; ezen nedvek vizet és hamualkatrészeket, főleg különböző szerves vegyületeket tartalmaznak.

A sejtnevel mennyisége és összetétele az egyes fajok szerint változik. Néhány frissen vágott fának viztartalmát a következő számadatok tárják elénk:

nyirfa	31%	tölgy	35%	luczfenyő	37%
bükfa	40%	égerfa	42%	szilfa	44%
fenyő	45%				

vizet tartalmaz.

A légszáraz fa kb. 12—20% vizet tartalmaz.

A víz a fának tüzelő értékét csökkenti, nemcsak azért, mivel a nedves fa kevesebb éghető anyagot tartalmaz, hanem azért is, mert égés alatt a víz elpárolog, ezen párolgási folyamat pedig hőt fogyaszt; pl. a teljesen száraz tölgyfának tüzelő értéke = 4421 kalória, a légszárazé 3600, a 30% vizet tartalmazó pedig csak 2914 kalória.

Néhány tüzfának összetételét *Fischer* vizsgálatai szerint (Jahresber. 1893. 5; 1899. 5.) a következő táblázat mutatja:

	Fenyő	Nyirfa	Ákác	Bük	Tölgy
Szén	50.1	48.5	49.2	46.6	49.8%
Hydrogén	6.0	5.9	5.9	5.8	5.8%
Oxigén + nitr.	43.2	45.3	43.1	45.0	44.0%
Hamu	0.7	0.3	0.8	0.6	0.4%
Tüzelőérték	4566	4484	4478	4486	4421 kalória.

2. *Tőzeg*. Nagyobb mennyiségben a mérsékelt zónán található.

Tőzegttelepek vannak Magyarországon, Németországban, különösen Hannover, Schleswig-Holstein, Brandenburg, Poroszország, Westfalia, Oldenburg, Bajorország, Württemberg és Badenben. Különösen gazdagok tőzegttelepekben Irland, Schottland, Norvégia, Svéd, nyugati és keleti Oroszország, Franciaország északnyugati része.

A tőzeg különböző növényeknek viz alatti bomlása által keletkezik.

Eredet szerint megkülönböztetünk: moh-, fű-, nád-, káka- és fatőzeget; a bomlás foka és a réteg mélysége szerint pedig amorf (alakatlan) vagy szalonnás és moha- illetve fatőzeget.

Szalonnás vagy alakatlan tőzegnnek mondjuk az olyant, a mely a telep mélyebb rétegeiből származik és a növények bomlása annyira előrehaladott, hogy azoknak strukturája már nem ismerhető fel; az ilyen tőzeg metszési felülete fényes.

A moha- vagy fűtőzeg a telep felsőbb rétegeiből származik, a növények strukturája rajta még felismerhető, likaesos, nemezhez (filzhez) hasonló kinézésű, világosabb színű a szalonnás tőzegnél s fajsúlya amazénál nagyobb.

A friss tőzeg sok vizet tartalmaz, míg a légszárazban átlag 15—20% van, hamutartalma 2—30% között ingadozik, magasabb hamutartalmu tőzeg szedése nem fizeti ki magát.

A tőzeg összetétele átlag a következőket tartalmazza:

Szén	45—60%
Hydrogént	5—6.5%
Oxigént	30—40%
Nitrogént	0.9—2.62%
Hamut	2.6—19%

A közönséges módon nyert tőzeg mint tüzelőanyag nem igen jöhet tekintetbe, mert tüzelőértékéhez viszonyítva igen nagy a térfogata. Tüzelő értékét igyekeznek emelni préseléssel, de ezen művelet által ára annyira emelkedik, hogy jóformán csak a telephez közel eső vidékeken használhatják. Tüzelés céljaira a tőzeget zárt tartályokban szeszítik is, de az ilyen

tőzegn is csak korlátozott fogyasztásra talál, mivel tulságosan lágy.

A tőzegnől száraz lepárlás által paraffint és solárolajt is készítenek, ezen anyagoknak árcsökkenése miatt azonban alig érdemes a tőzeget ilyen irányban feldolgozni. Ujabb időben a tőzegnől erőgázt és ammoniakot készítenek, mely körülmény az előbbinél figyelemre méltóbb.

3. *Barnaszén*, növényekből hasonló körülmények között képződik mint a tőzeg.

A bomlási fok szerint a következő válfajait különböztetjük meg: 1. *lignit* (világos barna színű, rostos szövetű, fás strukturával); 2. *földes barnaszén* (barna színű földes tömeg, részint darabos, részint szétesett); 3. *szurokszén* (fekete kagylós törésű). A barnaszén főleg Németországban és Ausztriában fordul elő.

Chemiai összetétele a következő:

Szén	30—74%
Hydrogén	2—6%
Oxigén	10—21%
Nitrogén	nyom—4%
Víz	1.8—52%
Hamu	1—32%

A barnaszénnek összetétele és ezzel tüzelőértéke is igen ingadozik.

A barnaszéntelepek többnyire csak 15—25% darabos szenet szolgáltatnak, a többi törmelék illetve por, ez utóbbi pedig annyira silány tüzelőanyag, hogy mint ilyen, közvetlenül csak a termelési helyen jöhet kérdésbe; legnagyobb részt az ilyen törmelék a bányában hagyják. Ugy is szoktak eljárni, hogy a szénhulladékot vízzel és agyaggal keverik, azután kézzel téglalakú vagy virágcserep alakú formába gyurják, azután szárítják levegőn; ujabban ezen munkát gépekkel végzik. Sokkal tökéletesebb eljárás azonban az, ha ezen szénhulladékot briketté dolgozzák fel; ez esetben úgy járnak el, hogy a szénhulladékot annyira szárítják, hogy vizartalma ne legyen nagyobb 15%-nál, azután gépekkel brikettozzák, vagyis sajtolják.

4. *Kőszén*, összetétele szintén tág határok között ingadozik, tartalmaz:

Szén	60—84%
Hydrogént	3—5.5%
Nitrogént	0.6—2.32%
Oxigént	0.5—20.5%
Ként	0.4—5.36%
Hamut	1—21%
Vizet	0—10%

(Fischer, Chem. Technol. der Brennstoffe, Bd. 1. S. 505).

Összetételéből látható, hogy a szén értéke is igen különböző lehet.

A legfeketébb, illetve a legrégebb kőszén *antracitnak* nevezik, mivel ez kevés hidrogént tartalmaz, gyengén világító, rövid lánggal ég és a tűzben nem lágyul meg. Széntartalma 75—93% között ingadozik.

Ismeretes még a *kannel-szén*, mely sok hidrogén tartalmanál fogva lánggal ég; különösen gáztermelésre alkalmas.

Végül a szénszükségletre nézve néhány adat közölök (a számadatok millió tonnát jelentenek).

	1850	1860	1870	1880	1890	1895	1900	1905	év
Ausztr.-Mágy.-o.	1	2	4	6	9	10	11	13	m. t.
Németország	5	14	26	47	70	80	109	121	"
Belgium	6	10	14	17	20	19	23	23	"
Franciaország	4	8	13	19	25	28	33	34	"
Oroszország	—	—	1	3	6	8	13	17	"
Nagybritannia	46	86	112	149	184	192	229	236	"
Amerikai E. A.	6	15	36	65	149	172	249	351	"

Megjelent
a Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár
és a
Gazdasági Lapok kiadóhivatalában
(Budapest, VIII., József-utca 15.)
2 korona 80 fillérért kapható.

A gazdasági térképről.

Irta: *Tima Lajos.*

I.

Minden tervszerűen kezelt gazdaságnak szüksége van egy, a birtokot és annak minden tartozékát ábrázoló pontos és jól áttekinthető térképre. Hogy pontos és jól áttekinthető legyen, azt azért hangsúlyosom, mert sok gazdaságnak van ugyan térképe, de nem felel meg az említett követelményeknek. Több példa van arra is, hogy a gazdasági térkép oly méretarányban van szerkesztve, miszerint az eligazodás rajta még gyakorlott embernek is munkát ad, pedig e térképek első és legfőbb célja a könnyű áttekinthetőség. Hibájuk e térképeknek az is, hogy nem azt ábrázolják, ami a természetben van, vagyis nem felelnek meg a tényleges birtokállapotnak, nem pedig azért, mert a legtöbb ilyen térkép a régi idők hagyományára s ha a birtokon valami változás történt, az a térképen nem lett keresztülvezetve. Jelen cikkemben tehát azt igyekezem tárgyalni, hogy mi módon juthatunk mi gazdák — aránylag kevés munka árán — *azon műszaki ismereteink segítségével, melyet a gazdasági akadémián volt alkalmunk szerezni*, megbízható, pontos, gazdasági térképhez.

Jelzett célra legalkalmasabbnak vélem az országos kataszteri felmérés mérnökei által szerkesztett u. n. *kataszteri térkép* megfelelő módni felhasználását és pedig azért, mert: A kataszteri térkép sokoldalú, mert már szerkesztése alkalmával azt a szempontot veszik figyelembe, hogy ne csak arra a célra, melyre voltaképpen készül, hanem egyéb más esetben is fel legyen használható s én a többféle cél közül — mint e cikk címe is mutatja — a gazdaságot veszem tárgyalás alá, vagyis azt, hogy mennyiben felel meg a kat. térkép ezen feladatának. Megjegyzendő, hogy a kat. térképet ilyen célra már több gazdaságban láthatjuk alkalmazni, tehát a dolog nem új keletű.

Az említettek alapján már ott kidomborodik a kat. térképek e célra történő alkalmazásának előnye, mikor azt tapasztaljuk, hogy azon a birtokváltozás keresztül lesz vezetve, az eredeti kat. térkép szerint, ha a birtokos azt az illetékes kat. térképtárhoz e célból beküldi és azt kéri. Természetesen e műveletnek feltétele az, hogy az illető községben, melyben a birtok fekszik, az orsz. kat. felmérés már elvégezte legyen a birtokváltozások keresztülvezetését, vagy a helyszínelést, vagy a részletes felmérést. Meg kell ugyanis jegyezni, hogy hazánk felmérése még nincs teljesen befejezve, hanem a mint Analfy Andor pénzügyi főtanácsos, az orsz. kat. felmérés irányítója, a *Kataszteri Közlöny* 1910. évi XIX. évfolyamának 5. sz.-ban mondja, az ország területének mintegy 79%-a már felmért terület. Oka pedig ennek az, miszerint a részletes, vagyis a teljesen új felmérést nem végezheti az erre rendelt személyzet összessége, mert ennek egy része állandóan a már felmért területen beállott birtokváltozásokat vezetni keresztül, az ezen területeket ábrázoló kat. térképen. A személyzet másik része pedig a birtokrendezési munkákat hitelesíti. Azonban a már régebben felmért területen is új, részletes felmérést kell végezni, ha birtokrendezés (tagosítás, legelőfelosztás stb.) nagyobbarányu birtokmegosztás (parcellázás), birtokhatároknak (megyéknek) szabályozása, régebbi tagosítási térképek alapján eszközölt rendezése és állandó (kövekkel, vagy faoszlopokkal) megjelölése, birtokhatárok nagyobb, vagy jelentős részének eltolódása avagy más, előre nem látott körülmények folytán oly nagymérvű időközi változásoknak térképi átvezetése mutatkoznék, hogy vagy

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott **SCHMIDT mérnökdoktor** hírneves **füstös-tulhevitőjével**
Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett **rendszer** úgy **teljesítő-képesség**, mint **tartósság** tekintetében **messze felülmúlnak** és **lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.**

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám. Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21. Telefon 91—21.

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 5. sz.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.
Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:
Egész évre ..... 10 kor.
Fél „ ..... 5 „

Az a lapokban foglalt minien ozikkért az utányomás
joga fentartva.

Mosonvármegye állatlétszámlálási adatai.

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

A magyaróvári szarvasmarhatenyésztőegyesület. — — — — —	Lap	9
Kérdések és feleletek	11	
Kérdések: Mai kukoricaárak mellett érdemes-e ser- tést hizlalni? Kezdő gazda		
Feleletek: Indiai futókacsa tenyésztése. Szerk.		
Kisebb szakközlemények	11	
Hírek	11	

A magyaróvári szarvasmarhatenyésztő- egyesület.

Megszoktuk már csak azt dicsérni, a mi külföldi és kivált az állattenyésztésnél csakis hazánk határain túl keressük a szépet, a jót, kutatjuk azon egyedeket, melyekkel a mi állatállományunkat javítani lehet, hogy minden tekintetben megfeleljenek a felszigazott kíváncsok követelményeinek. De ezen a téren valamennyi állatfaj között leginkább a szarvasmarhák regenerátorait hoztuk drága pénzen külföldről, adózva ez uton számtalan milliót idegen nemzeteknek, így apasztván tőkeszegény hazánk nemzeti vagyonát.

A gazdasági szaklapok, folyóiratok és könyvek hiába buzditották a gazdaközönseget arra, hogy tenyészkiválasztás és rendszeres nevelés, takarmányozás mellett a mi belföldi marhaállományunkat is oly tehetőssé, oly tejelővé lehet alakítani, hogy kiállja a versenyt bármely külföldivel.

A kiáltó szó elhangzott a pusztában — nem volt foganatja, (tisztelet a fájdalom nagyon is kevés számú kivételnek).

Tízennyolcz év előtt azonban megváltozott az immár tarthatatlanná váló helyzet, a magyaróvári gazdasági akadémia egyik lelkes tanára — jelenleg igazgatója — Ujhelyi Imre, megalakította a magyaróvári szarvasmarhatenyésztőegyesületet és Mosonvármegye mindenféle fajtaközlő álló igazi keverék (hogy ne mondjam: zagyvalék) marhaállományából néhány év alatt — habár színre és külső alakra nem is teljesen — oly egyöntetű tulajdonokkal bíró és különösen kiváló tejelőkenységgel megáldott szarvasmarhákat nevelt (majd azt mondtam: teremtett), hogy nemcsak a hazai tenyésztők, de még a mezőgazdaság minden ágában messze elötlünk haladó külföld figyelmét is magára vonta az immár külön tájfajtvává alakult mosonmegyei marhaállomány.

Hazánk közel s távol vidékéről nemcsak kis- és középbirtokosok, községek, de valódi mintauradalmak keresik fel a mosonmegyei községeket, hogy tenyészbikákat szerezzenek be és az

Év	Szarvasmarha- düb	Fejlődés vagy fogys
1896	34825	%
1897	37063	6.4
1898	30465	1.4
1899	35388	1.6
1900	35931	3.1
1901	37119	6.5
1902	36629	5.1
1903	43582	25.4
1904	49027	40.6
1905	50036	43.6
1906	51893	49.0
1907	54664	56.9
1908	58410	67.7
1909	56160	61.6
1910	51257	47.1
1911	50074	43.7
1912	53990	55.0
1913	57110	63.7
1914	60008	72.3

évenként megtartott bikaárveréseken oly árakat érnek el ezen apaállatokért, melyek az állami tisztavérű simmenthali fajta bálolnaiakét is felülmulják.

Nem is lehet ezen csodálkozni, ma már haszonra tenyésztünk mindent s ha ki van mutatva egy növendékbikáról, hogy ugy anyai, mint apai ágon, nagy tejelőkenységű őskötlől származott, akkor holmi apró-cseprő színbeli szépséghiba daczára is szivesebben veszi meg a modern gazda, mint az oly kifogástalan külsejű állatot, mely gyönyörű testének — termetének — arányaival imponál ugyan, de családfajában a magas tejhozamok nem fordulnak elő.

Most, midőn — mint már lapjaink 1914. évi 52. számában a könyvismertetés rovatában megemlékeztünk — a magyaróvári szarvasmarhatenyésztő-egyesület évkönyve megjelent, nem mulaszhattuk el, de sőt kötelességünknek tartottuk t. olvasóközönségünket fentirt tényekre figyelmeztetni és hogy maradandóbban emlékébe vésse minden t. olvasónk az elmondottakat, bátrak vagyunk néhány kiváló példány tenyészállatot képben is bemutatni származási lapjával együtt.

Ezen ábrák igazolják azt is, hogy az évközben — vérfelfrissítés céljából — behozott eredeti svájci marhák még külső formára nézve sem különbek semmivel az itt tenyésztett egyedeknél, mely utóbbiak azonban tejelőkenység dolgában jóval felülmulják a külföldieket.

Azt pedig, hogy Mosonmegye gazdaközönsege mennyire át van hatva Ujhelyi tanaitól, mily lelkes követője a nagyhirű mesternek és ez anyagilag is mennyire emelte az egész vidék jólétét, legfényesebben bizonyítja az aránylag óriási szarvasmarhaszaporulatot, mely 18 év alatt 72.3%-kal emelkedett létszámot mutat fel, a szinte képletbe bemutatott adatok szerint.

A képek, a számok beszélnek, minden szónál szebb a tett, mely eredményeiben nyeri dicséretét és ezen igazi dicséretből kijutott bőségesen Ujhelyinek, az apostolnak és hűséges tanítványainak, nem szorultak ők a mi szóbeli dicséretünkre.

Most mikor összegyűltek január 15-én közgyűlésükre, szivből üdvözljük az egyesület minden tagját és lelkünk mélyéből fakadó azon kíváncságot fejezzük ki, miszerint ezen mintaegyesület virágozzék, gyarapodjék, fejlődjék a tökéletesség elérhető legnagyobb fokára bölcs vezetőjének utmutatása mellett, legyen példája hazánk állattenyésztő közönségének s kövessék nyomdokait minél több vidéken, minél előbb; hogy a hazai mezőgazdaság ezen az uton felvirágozzék és anyagi jólétet teremtsen!

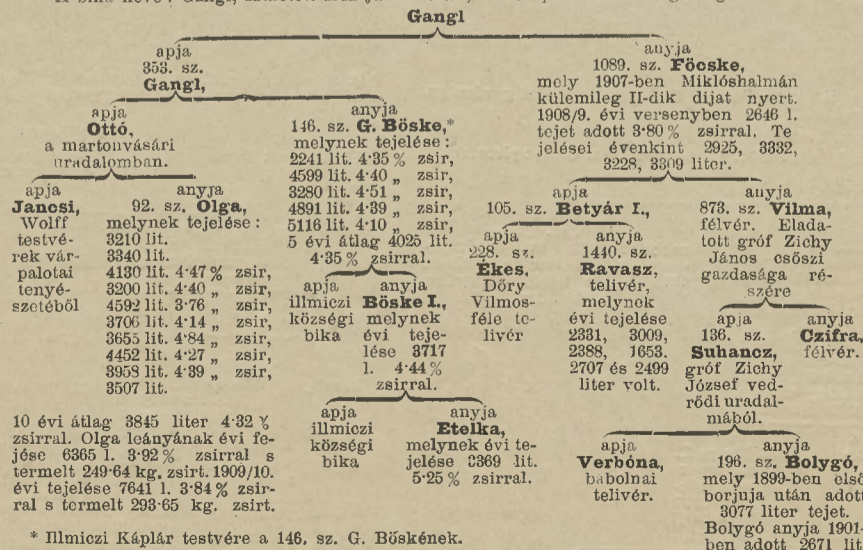
Igy legyen! —r —n.

4-ik ábra. Gangl. Hofbauer János levéli kiscgazda 1 1/2 éves bikája, a mely az 1914. évi bikadíjazáson II. díjat nyert. A magyaróvári bikaárverésen megvette gróf Pappenheim Siegfried iszka-szentgyörgyi uradalma 1750 koronáért.

Tulajdonos: Hofbauer János Levéli.

A bika neve: Gangl, született 1912 június 9-én; színe: pirostarka. Magassága: 140 cm.

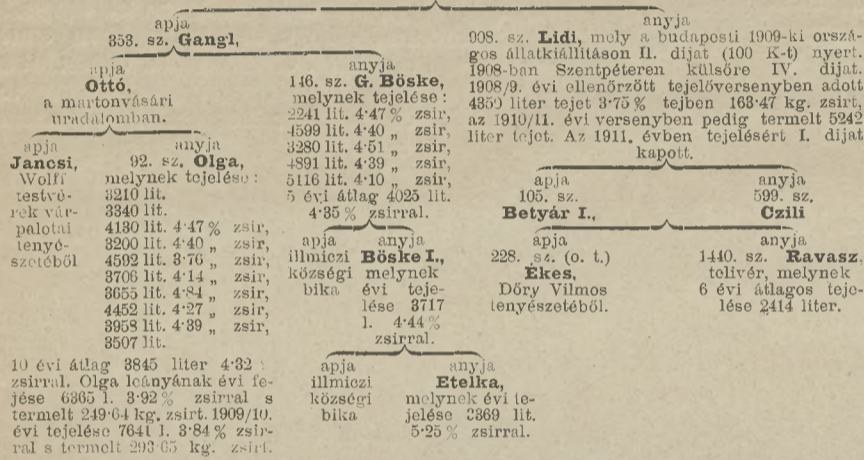

5-ik ábra. **Gangl II.** Rosenberger András bikája. Megvette Frigyes főherceg belveji uradalma 2000 koronáért.

Tulajdonos: Rosenberger András Levélen.

A bika neve: Gangl II., született 1912 november 21-én. Színe: pirostarka.

Gangl II.

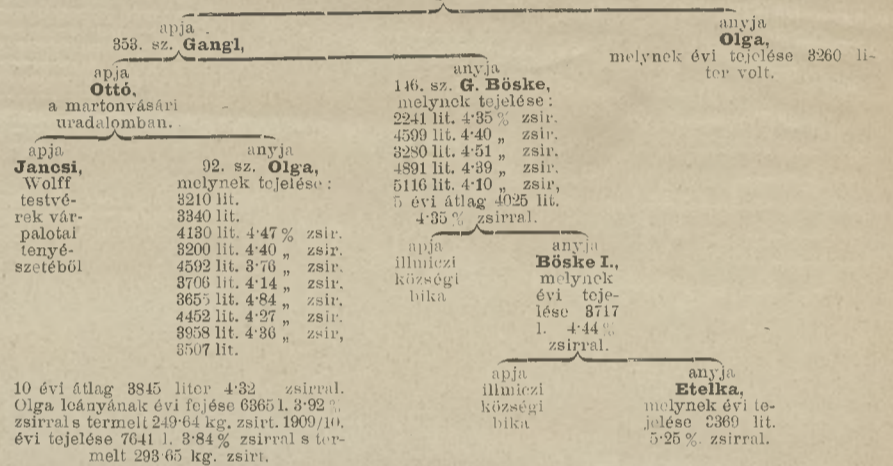

6-ik ábra. **Káplár.** Schmickl Máttyás levéli kisgazda 2 éves bikája, mely az 1914. évi bikadíjazáson elismerő oklevélet nyert. A magyaróvári bikaárverésen megvette gróf Károlyi Lajos stomfai uradalma 1710 koronáért.

Tulajdonos: Schmickl Máttyás Levélen.

A bika neve: Káplár, született 1912 március 11-én; színe: pirostarka. Magassága: 136 cm.

Káplár

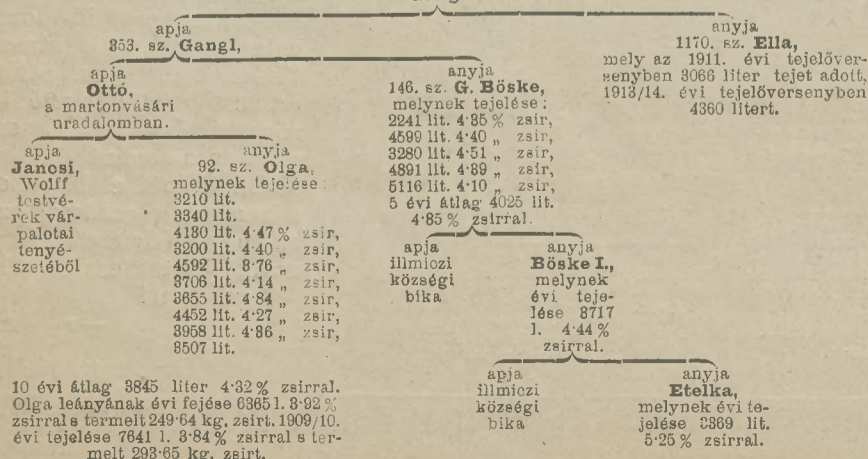

7-ik ábra. **Gangl.** Graf Pál levéli kisgazda bikája. Megvette Pálmay Emil temesremeteli gazdasága 1000 koronáért.

Törzskönyvi kivonat

Graf Pál levéli lakos „Gangl” nevű bikájáról, amely szül. 1912. december 7-én. Színe: pirostarka.

Gangl

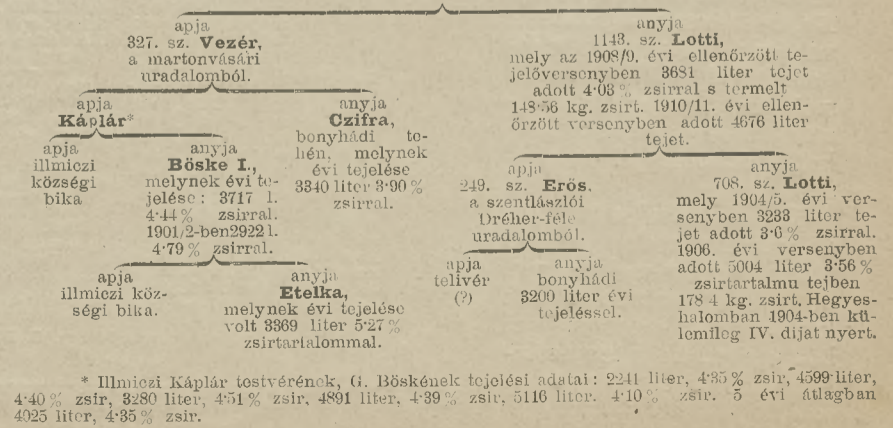

8-ik ábra. **Vezér.** Ecker János levéli kisgazda 1 3/4 éves bikája, mely az 1914. évi bikadíjazáson I-ső bikadíjat nyert. A magyaróvári bikaárverésen megvette Mosonszentmiklós község 1610 koronáért.

Tulajdonos: Ecker János Levélen.

A bika neve: Vezér, született 1912 május 22-én; színe: sárgatarka. Magassága: 144 cm. (Jobb szarvahegye letört.)

Vezér

* Illmici Káplár testvérének, G. Böskenek tejelési adatai: 2241 liter, 4.85% zsir, 4599 liter, 4.40% zsir, 3280 liter, 4.51% zsir, 4891 liter, 4.39% zsir, 5116 liter, 4.10% zsir. 5 évi átlagban 4025 liter, 4.85% zsir.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Mai kukoriczaárak mellett érdemes-e sertést hizlalni?*

A mai magas kukoriczaárak mellett és egyéb abrak és takarmány árak mellett kifizeti-e magát a sertések hizlalása? *Kezdő gazda.*

Felelet. *Indiai futókacsa tenyésztése* ezimű kérdésre.

Tekintettel, hogy Kövy válasza még nem érkezett meg, azért kérjük a kérdésttevő szives türelmét. Jelezzük azonban, hogy előnye a futókacsának az is, hogy nem kívántatik tenyésztéséhez okvetlenül a vízmedence, mert szárazon is szaporodik, ellentétben más kacsafajtákkal.

Szerk.

Kisebb szakközlemények.

Időszerű kérdések az állattenyésztésben.

I.

Sertésenyésztés. Heine dr. német vágóhídi állatorvos arra figyelmeztet, hogy a háboru alkalmával árpát és tengerit nem igen használhatunk a sertés hizlalásban, a mi a sertés hizlalás hanyatlását okozhatja s következőképp a városok husellátása nehézségbe ütközhetik.

Heine azt javasolja, hogy a kenyérmagvakat egyéb takarmánnyal pótoljuk, korpával, krumplicival. Kiemeli, hogy a városokban roppant mennyiségű konyhahulladék vesz kárba. A sertésenyésztésben a konyhahulladékot a mai időben igen czélszerűen értékesíthetjük. Főképp a városok szállodáiból, intézeteiből származik igen sok konyhahulladék. A városi s a városokhoz közel lakó hizlalók a konyhahulladék értékesítésére figyelemmel lehetnének. Heine azt is ajánlja, hogy a hizlaló nagy ügyelettel legyen arra, hogy a hizóba fogott sertés járványmentes állományból legyen, továbbá, hogy az elkényeztetett, finom fajtájú, tejjel táplált egyedeket nem czélszerű alkalmazni egyszerűbb viszonyok közt, kivált ha a hizlalásra nehezebben emészthető takarmány, konyhahulladék, nyers krumplicéj és effélék állanak rendelkezésre, ilyenkor az elkényeztetett egyedek rosszul fejlődnek, kár velük bibelődni. Czélszerű volna még az is, ha a gazdák maguk létesítenének szövetkezetet a hizott sertések jó értékesítésére.

II.

Tengerimalacz és házinyulenyésztés. Raebiger tanár a tengerimalaczok értékesítéséről irván, megemlíti, hogy e szőrmesék bundája a mai körülmények közt jól értékesíthető. A bőrt a kiszáritás után elraktározhatjuk, előbb naftalinnal vagy dohánylevél porával vagy akár rovarporral behintjük, hogy a molytól megóvjuk. Raktározáskor arra kell vigyázni, hogy a bőrt úgy rakosgassuk, hogy szőrme felülettel érintkezzenek egymással.

III.

A kecsketenyésztés. H. dr. a tej- és hustermeles szempontjából még a kecsketenyésztésnek is nagy fontosságot tulajdonít.

Elmondja, hogy a kecsketajnek különös szaga eltűnik, ha a kecskéket tisztán tartjuk, jól ápoljuk s ha a fejős kecskéket nem tartjuk a bakkecskékkal egy istállóban. A nőstény kecskének húsja is jó, kivált ha a kecskéket jól takarmányozták. A gödölye húsja is jó, ha a gödölyéket 4-6 hétig tejjel tápláljuk. —a.—

A méhek szeme. A méhek bámulatos életvilága, csudás szervezete nemesak a szakembert, a méhészt ragadja el, hanem leköti az a természet nagyságát szemlélni tudó minden természetbarát érdeklődését is. Egyik legérdekesebb szerve a méhnek a szeme. Minden méhnek öt látószerve van és pedig három egyszerű és két összetett szeme. Az egyszerű szemek a

homlok fölött, az összetett szemek pedig oldalt vannak elhelyezve. A méh ezeket mozgatni nem tudja s éppen ezért csakis azt látja meg, a mi a szeme elé kerül. A szemeket nem védik szempillák, de ezekre nincs is szükség, mert a szemek szárazak. A szaruhártyák barna színűek s így a méhek természetes barna szemüveget viselnek.

Az összetett szemek igen sok parányi, hatszögletű szemből vannak alkotva s ezek találkozási pontjánál mindenütt egy szál szőröcske áll ki. Egy ilyen összetett szem Leenwenhoch szerint 3500 különálló szemecskéből áll. Ezek a külön szemecskék optikailag tökéletes messzelátók s mindegyik három lencséből áll, melyben még diafragma (fényrekesz) is van, hogy a látott kép tisztább, élesebb legyen. Igazán remekei ezek a természetnek.

A mint tehát láthatjuk, egy méhnek voltaképpen kb. 7000 szeme van. Ezek persze mind különböző irányba vannak beállítva s így pótolta a természet azt, a mit a mozdíthatatlanság miatt különben vesztek ezek az állatok, t. i. hogy minden irányba láthassanak. Mivel a szemek lencséinek különböző gyújtávola van, a méhek távolba is, közelbe is egyaránt jól látnak. A végzett kísérletek azt igazolják, hogy az egyszerű szemek a távolbalátás, az összetett szemek a közelbe látó szervei. Maga az, hogy hogyan látnak a méhek, ma még teljesen eldöntetlen kérdés s e tekintetben teljesen eltérők a nézetek. Tény, hogy a látáshoz a szabadban okvetlenül fény kell s már félhomályban is eltévednek a szabadba eresztett méhek.

(Sötér nyomán)

B. B.

HIREK.

Személyi hir. A m. kir. földmívelésügyi miniszter dr. Szafka Tihamér napidíjas vegyész-mérnököt a m. kir. kender- és lentermelési szakintézethez ideiglenes minőségű fizetéstelen segédvegyésszé nevezte ki. Tisztelt munkatársunknak ezen előléptetés alkalmával szívből gratulálunk.

Katonai lovak a gazdák használatában. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya behatóan foglalkozott a katonai czélokra alkalmatlanná vált, de részint tenyésztésre, részint gazdasági munkálatokra még használható, jelenleg a katonai lókorházakban ápolott lovak kiosztásának kérdésével. A gyűlésen résztvevő gazdák kivétel nélkül annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a kiosztás feltételei tulságosan szigorúak, annyival is inkább, mert ezeknek a lovaknak még a tenyészképességük sincs kipróbálva, tehát azoknak az átvétele a kisgazdák részéről jelentékeny kockázattal jár. Nem tartja továbbá az egyesület azt sem méltányosnak és helyesnek, hogy a lovak eladási ára — tekintet nélkül azoknak valódi értékére — egységesen lett megállapítva, holott az egyes lovak használati értéke nagyon különböző. Mindezeknél fogva elhatározta az egyesület, hogy e tárgyban a vármegyei lótenyésztési bizottsággal egyetértőleg felterjesztést intéz a földmívelésügyi miniszterhez, részint az eladási feltételek enyhítése, részint az eladási árak méltányosabb megállapítása érdekében.

A komárommegyei lókiosztás. A harc-térről visszaküldött sebesült lovakat és vemhes kancákat a földmívelésügyi minisztérium rendelkezésére gazdálkodók között osztják ki a megcsappant lóállomány pótlása czéljából. Komárommegyében négy izben volt már lókiosztás, így legutóbb e hó 11-én, a mikor is Kürthy István főispán és a megyei lótenyésztési bizottság elnökének személyes felügyelete alatt 97 lovat osztottak ki. A főispán nagy gondot fordított arra, hogy érdemes kisgazdák részesüljenek az állam által nyújtott kedvezményben, főképpen

olyanok, a kiknél biztosítva van, hogy a kapott lovakat tenyésztésre fogják felhasználni. A kancákat gondozóik hat hónapig használhatják, azután tartoznak azokat a katonai kincstárnak visszaszolgáltatni, a csikó ellenben tulajdonuk marad.

Tenyészállatok védelme. A Fehérvármegyei Gazdasági Egyesület Esterházy László gróf elnöklésével tartott közgyűlésén Ármos Jenő titkár előterjesztése nyomán kimondták, hogy az egyesületre váró fontos kötelességek tudatában mindent el fognak követni a mezőgazdasági élet folytonosságának biztosítására. Igyekeznik foglalkozni a gazdákra váró legfontosabb föladatok, a jövő évi termés biztosításának, az állatállománynak, főként a tenyészállatok védelme biztosításának eleget tenni. Erre nézve, úgy mint eddig, a legkészségesebben szolgálatára áll az egyesület a tagoknak.

Hasas állatok vágatása. Az osztrák földmívelésügyi miniszter rendeletében megtiltotta a hasastehén és sertés, továbbá borju és fiatal marha vágatását. A borju, ökör és a bika két és fél éves korig csakis külön hatósági engedéllyel vágható. Tudósításunkat ma azzal egészítjük ki, hogy mindez a korlátozás a külföldről bevitt állatra nem vonatkozik.

A hallopás büntetése. A halászatról szóló törvény intézkedéseinek téves magyarázata következtében némely esetben a hatóság a zárt vízben elkövetett orvhalászat, illetve hallopás megtorlása tekintetében helytelenül járt el. Az Országos Halászló Egyesület fölterjesztésére a földmívelésügyi miniszter rendeletet intézett a a törvényhatóságok első tisztviselőihez. Kimondja a miniszter ebben a rendeletében, hogy a zárt vízben elkövetett büntetendő cselekményeket is bünvádi uton kell megtorolni. Ha az eltulajdonított hal értéke a 10 koronát fölül nem haladja, a cselekmény tulajdon ellen való kihágás. Ha pedig a lopott hal értéke 10 koronánál nagyobb, de a 200 koronát tul nem haladja, a cselekmény lopás vétségét, ha pedig nagyobb: lopás büntetetté képezi.

Az állati betegségek összegezése jan. hó 10-én.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapot-hoz képest			
	közégszám	udvar	t b b	közégszám	udvar	kevesebb
Lépfene	43	43	—	—	10	11
Vesztetség	15	153	2	1	—	—
Takonykór	19	23	2	4	—	—
Ragadós száj- és körmőfájás	1185	11365	—	24	201	—
Juhhimlő	7	27	—	14	3	—
Ivarszervi hólyagos kiütés	—	—	—	—	1	1
Rühkór	65	153	4	—	—	1
Bivalyvsz	3	8	—	—	4	10
Sertésorbáncz	16	18	—	—	8	7
Sertésvész	185	900	—	—	31	—

Vásári tudósítások.

Budapesti szurómarhavásár.

Hivatalos jelentés. 1915. jan. 12.

Főhajítás és árak:

266 Magyar élő borju	144-158.160-172	140-142
— Magyar élőt borju	—	(—)
— Galicziai borju	—	(—)
— Öltött bárány párja.	—	(—)
23 Rugott borju	92-116	(—)
60 Élő bárány párja	28-30	(—)
— Öltött gödölye	—	(—)
— Eladatlan	—	(—)

Irányzat élénk, árak 3-4 f-rel emelkedtek.

Sovány sertésárak.

UrI Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás 1915. január 12.

Ar elősúlyban 4% engedmény.		60-100 kg. áll.		110-112	
Vészen állment	100-120	"	"	112-116	"
"	120-160	"	"	116-130	"
"	160-200	"	"	130-140	"
Vészen áll nem ment	60-100	"	"	90-100	"
"	100-120	"	"	100-106	"
"	120-160	"	"	106-112	"
"	160-200	"	"	112-130	"

Irányzat lanyha.

Felölös fészkeskészítő, laptulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

A legjobb rendszerű és gyártmányú Jepsen-féle tejgazdasági czikkeket, tejpasztöröket, vajkészítőgépeket, tejhütőket, Batic-separatorokat, hűtőgépeket, Max-fejőgépeket szállít, nagy üzemeket, modern gazdasági építkezéseket tervez és berendez!

Legkiválóbb vezérképviseltek és saját villanyerőre berendezett gépműhely

ESSŐ ÉS TÁRSAI okleveles mérnökök.

ESSŐ és dr. PATTANYUS gépészmérnökök, MARSCHALKÓ műépítész,

mezőgazdasági és elektromos berendezési vállalata, BUDAPEST, VIII., József-körut 14.

**Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.
Lópokróczok, manilla aratógép kévekötözők
kartellen kívül.**

Távirat: NAGELA. NAGEL ADOLF, Budapest, Arany János-utca 10. Telefon: 35-92.

BUDAPEST
Népszínház-u. 22.

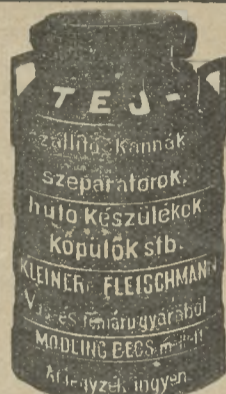
TELEFON:
József 22-41.

Sertésenyésztők és sertéshizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják, forduljanak bizalommal

URL REZSŐ sertésbizományi céghez

Vevők állandóan előjegyezve!

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utca 15. szám alatt.

KLISÉKET
MINDENMÉLY NYOMTATVÁNYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
KÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENGERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

„WALLACE” fejőgép

AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELŐJE.

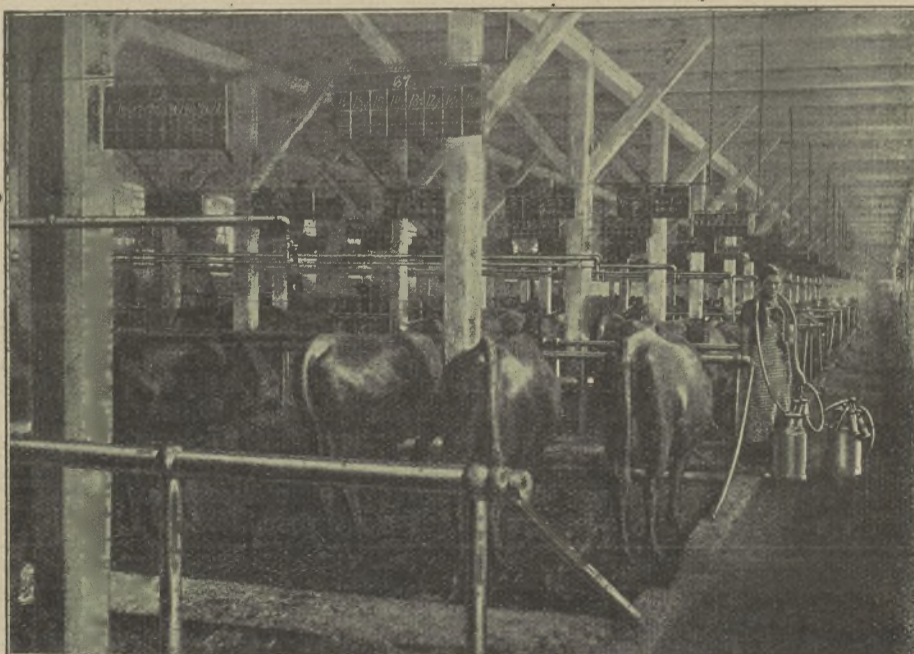
Legnagyobb kitüntetésekert nyert: A NÉMET MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET, FRANCZIA MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET ÉS ANGOL MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZETTŐL ÉS SZÁMOS ELSŐ DIJ.

**SPECZIALISTA
ÖNITATÓ-
KÉSZÜLÉKEKBEN.**

VIZVEZETÉKI BERENDEZÉSEK.

VILLANYVILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEK.

**BETONMUNKÁLATOK,
OLCSÓ ISTÁLLÓK ÉPÍTÉSE ÉLÉRE ÁLLITOTT
TÉGLÁKBÓL VASBETONBAN, 25 ÉVI GARANTIÁVAL.**

—————

Minden szívóhüvelyre egy pulsator van alkalmazva, mely a szerint erősebben vagy gyengébben dolgozik, a mint a tehén könnyebben vagy nehezebben fejhető. Pulsálása tehát 5-től 150-ig változhatik percenkint. Üzemzavar teljesen kizárva. Maximális utótej 6 gramm.

Az egyedüli fejőgép, melyről a német bírók 11 hetes próba után következőképp nyilatkoztak.

»Ennek dacára a vizsgálat befejezték is oly tisztán fejt ki a gép, mit kézfijesnél csak a legritkább esetben lehet elérni.«

»Nemcsak használható, hanem a kézfijest teljesen pótolni hivatott, sőt némely esetben és némely feltételek mellett azt fölülmulja, miért is a legnagyobb kitüntetést érdemli, a mit a bírók megadni felhatalmaztatnak.«

—————

DREYSCHOCK SÁNDOR MÉRNÖK, GAZDAS. MŰSZAKI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA

TELEFON: 59-42. BUDAPEST, V., FALK MIKSA-UTCZA 13. TELEFON: 59-42.

a műszaki kívánalmak, vagy a mérnöki eljárás gazdaságosabb volta a térkép kiigazítása helyett új, részletes felmérés megejtését teszi indokolttá.

További kérdés: vajjon pontos és könnyen áttekinthető-e a kat. térkép? Pontosságáról, vagyis arról, hogy feltünteti-e a tényleges birtoklást, azt hiszem nem kell vitatkoznom, mert hiszen felelősség terhe mellett készül és okmányként szerepel a földadó kivetésénél. Áttekinthetősége is könnyű, még a járatlan egyén kezében is, mert sem szinezéssel, sem felesleges czífa rajzokkal nincsen tarkítva, méretaránya pedig éppen megfelel a könnyű áttekinthetőség követelményeinek, a mennyiben a kisebb épületek, területek is egész könnyűséggel kivehetők rajta, általában a kiállítás tekintetében a összbonyomás az, hogy teljes kifogástalansággal készül.

Eredeti célja a kat. térképnek az, hogy a földadó helyes kivetéséhez, nyilvántartásához, hitellekkönyv szerkesztéséhez biztos műszaki alapot szolgáltatson, megjegyzem azonban azt, hogy ezen célján kívül segédeszközt szolgáltat még számos esetben, mint azt a későbbiekben érinteni fogom. Időszerűnek látom azonban már e helyen is előrebocsátani azt, hogy e térképek nem tévesztendő össze a betétszerkesztés előtti időkből való u. n. telekkönyvi térképekkel, melyek egyes telekkönyvi hatóságoknál ma is léteznek s a telekkönyvnek kiegészítő részei. Ezek a térképek nem pontos ábrázolói valamely birtoknak, mert nem szakemberek készítették és szerkesztésük nem is lépték segélyével történt, hanem csak úgy találomra, azt tartva szem előtt, hogy a térképen levő alak a birtoknak a természetben látható alakjával körülbelül meg egyezzen s a természetben szembeötlően nagyobb területű birtokot a kisebbiktől a térképen is meg lehetne különböztetni.

A telekkönyvi betétszerkesztés alkalmával azonban már új telekkönyvi térképek készíttetnek, a melyek a kataszteri térképeknek teljesen hű másolatai s ezek a betétekkel együtt adatnak át a forgalomnak. Tehát a betétszerkesztésnél a kat. térkép mint telekkönyvi térkép szerepel és ezzel az ingatlanoknak a földadókataszterben és telekkönyvi betétben egyező jelzéssel és területtel való feltüntetése megvalósult.

Végül azt lehetne kérdezni, hogy hiszen a kat. térkép feladata a földadó helyes kivetéséhez biztos műszaki alapot adni, azért talán más nincs is rajta feltüntetve mint az adótárgyak. Azonban tévedés volna ezt gondolni, már az előbbiekben említettem ugyanis, hogy a kat. térkép nemcsak egy célt szolgál, hanem több műszaki munkához is nyújt segédeszközt, ezt pedig csak úgy teheti meg, ha nem hiányos, vagyis a jó térkép követelményeinek minden tekintetben megfelel. Rajtuk nemcsak minden egyes birtokrészlet s annak tartozékai, hanem a természetben levő minden állandó tárgy, épület, vasút, közlekedési út, ezeknek tartozékai, kilométerjelző kövek, árkok, csatornák, védőtöltések, hidak, kutak stb. fel vannak tüntetve. Ezért örvendenek e térképek nagy keresletnek vasútépítés alkalmával a kisajátításoknál, vagy utópitésnél, hol szintén mint segédeszköz lesznek felhasználva. Mivel különös pontossággal feltüntetik a térképek az egyes birtokrészleteket, azoknak művelési ágát, (szántó, kert, szőlő, legelő, kaszáló, erdő, nádas stb.) melyek mind elkülönítve vannak ábrázolva, tehát gazdasági jelentőségük is van e térképeknek. Ha tökéletes gazdasági térképet akarunk látni a kat. térképben, akkor csupán a vetésforgók tábláit kell azon megjelölni. Azonban ezt sem kell megtennünk akkor, ha a táblákat egymástól utak, árkok stb. választják el, mert ezek — mint ilyenek — már ábrázolva vannak a kat. térképeken, határvonalát képezve az illető tábláknak. Csak akkor, ha sem ezek, sem valami természetes jel, pl. domb, vagy mesterséges jelölés, pl. mesgyekő, karó nem állna ott, a táblák határát jelezve, akkor kell ezeknek utólagos feltüntetéséről gondoskodnunk. Ha tulajdonunkban van a birtokot ábrázoló hiteles kat. térképmásolat, ugy ezt könnyen meg is tehetjük, a mennyiben ez nem áll egyébből, mint mérőszalaggal történő mérésből (sik területen mérőkerék is használható) és a mérés eredményének lépték segélyével eszközölt felrajzolásából. Ez a véghezviendő pótlás aránylag kevés munkával jár, mert mérésükhöz elegendő kiindulópontot találunk a térképen, ilyenek pl. az egyes táblák sarkai, utak görbületei, térképen és a természetben is megjelölt

háromszögelési pontok, kutak stb. A mi pedig a mérés eredményének felrajzolását a térképre illeti, megjegyzem, hogyha ezt nem volna módunkban pontosan végezni, akkor legcélszerűbb a mérés számbeli eredményét is odajegyezni, ez által mégis elérjük azt, hogy pontos térkép áll rendelkezésünkre. (Felytatjuk)

Megjelent
a Kodolányi-féle Gazdasági Zseknaptár
és a
Gazdasági Lapok kiadóhivatalában
(Budapest, VIII., József-utca 15.)
2 korona 80 fillérért kapható.

Előfizetési felhívás!

Mikor a világháború folytán a készletek kiapadnak, kétszeres kötelességük az itthonmaradt gazdáknak arra törekedni, hogy a lehető legnagyobb termést érhesék el úgy a növénytermelés, mint az állattenyésztés terén. Hogy ezt a nagy feladatot miként oldhatják meg gazdáink, hogy mily uton és módon, mily segédeszközökkel és milyen rendszeres beosztással lehetséges a legnagyobb és legjobb minőségű termést legolcsóbban előteremteni, ennek tanítására hivatott a mezőgazdasági szaksajtó. Lapunk, melyek immár 66 évi fennállásuk alatt számtalanszor tanujelét adták annak, hogy a reájuk ruházott nehéz feladatnak mindig lelkiismeretesen megfeleltek, a mostani rendkívüli viszonyok között megfeszített erővel, a gazdasági szakirodalom hűséges bajnokainak lelkes támogatása mellett, fog ezentul is oktató, tanító, magyarázó szövegével hazánk mezőgazdasági viszonyainak előbbre vitelén közreműködni. Sorakozzanak a tisztelt gazdatársak mint előfizetők minél tömegesebben a gazdasági előrehaladás zászlója alá, hogy azt minél magasabban lobogtassuk! Legyen jelszavunk: *Előre*

A „GAZDASÁGI LAPOK“
és az „ÁLLATTENYÉSZTÉSI
ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK“
szerkesztősége.

Előfizetési feltételek.

A „GAZDASÁGI LAPOK“
67-dik évfolyamára az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ (XV. ik évfolyam) mellékletével együtt

Egész évre . . . . . 20 korona
Fél évre . . . . . 10 korona
Negyed évre . . . . . 5 korona

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ külön

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 10 korona
Fél évre . . . . . 5 korona

Ajánljuk egyben a lapunk kiadásában megjelenő közkeveltségnek örvendő **Kodolányi-féle Gazdasági Zseknaptárt**, mely az idén **55-ik évfolyamában** jelenik meg, és bérmentve, ajánlott postai szétküldéssel **3 K 15 fillérért**, utánvétellel **3 K 35 fillérért** küld meg a

„GAZDASÁGI LAPOK“

kiadóhivatala

Budapest, VIII., József-utca 15.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Kosárfüzértékesítés.

Van-e Dunántul és hol oly kosárfonó, melyben 70—80 g kosárfüzvesszőt lehetne jól értékesíteni? Szíveskedjenek néhánynak címét velem közölni.

R. A.

Felelet. Cselédmarhatakarmanyozas cz. kérdésre.

Gazdák és közzgazdák hazaszerte, mi több, világszerte meg vannak ma már arról győződve, hogy eredményes, békés munkaerőket csakis *igazságos igények és jogok* kielégítése, tiszteletben tartása mellett várhat a munkadó. Ideig-óráig a jancsi bankó és munkaadótól vásárlás kötelezettsége, élelmiszerekkel, ruhákkal való fizetés feltartotta ugyan magát, de végeredményében megteremtette a munkásfégyverek száz és száz nemét, a sztrájkok, amerikázás, szakszervezet, munkásjóléti intézmények, újabb törvény alakjában. Hogy az *igények* minők, azt a helyi viszonyok szabják meg; hegyvidékeken, persze jobbadán gyengébb munkásoknak kevesebbek az igényeik, a mint kevesebb a vidék produktív képessége is; az Alföldön, kivált ennek dusabb vidékein oktalán küzdelem lenne az igényeket a hegyvidékiekéhez hasonlóra lefaragni. A munkaadó megteheti egy-két esetben, azután a saját kárán fog tanulni. A mi pedig a *jogokat* illeti, ezeket a természetjog, a társadalmi nézet, nálunk keresztény társadalmi nézet joga és a tételes törvények szabják meg. A felforgó esetben arra állapítani a jog kielégítését, hogy a cseléd bérének egy részét, tehát a kialakított marha tartást vasárnapi kaszálásával, családtagjainak külön munkájával *pótolhatja* ki, a természetjog elveibe ütközik. A marhatartás a cselédnek jár, és kialakított bére, ő a nyolcz q szénának és négy q tavaszi szalmának takarmányértékét nem ismeri; végső gondolata és a gyakorlatban, százat egy ellen! így is oldatik meg, hogy majd kerül még hozzá *valahogyan*, ha elég nem lesz. Külön munka a részes kaszálás, melyhez a marhatartásnak semmi köze nincsen. Ezt abba bele okoskodni egyjelentésű az 1907-ik évi XLV. t. cz. 8-ik §-ának a megkerülésével, a kijátszásával, mely így szól: »Tilos és semmis az olyan megállapodás, a melynél fogva a cseléd családtagjának előzetesen egyezséggel megállapított, arányos, külön díjazás nélkül kellene valamely munkát vagy szolgáltatást teljesítenie (u. n. robot, urdolga, uzsora, dézsma, *ingyen munka stb.*). A tiszta logika ez: vagy szegődött bére a cselédnek a tehen tartás és ekkor az neki teljesen, minden külön szolgálat nélkül kiadandó; ne ő *segítsen* tartani a tehenet, hanem mi tartuk azt el; vagy nem szegődött bére, ez utóbbi esetben természetbeli 1—2 liter tejet szokott a cseléd kapni naponta, több készpénzt és jogot arra, hogy kedvezményes árban tejet vehessen az uradalomtól.

Határozottan a természetjogba ütközik más munkájának gyümölcsét magunk részére kisajátítani, még a római is tudta, hogy: »Nemo ex alienis bonis locupletari potest.« Idégen javakból (esetünkben a külön munkával lekaszált részes sarju) senki nem gazdagodhat.« Ezen alapszik az idézett törvény is. Szíveleje meg t. gazdatársam azt, a mit hosszú tapasztalat után mondom, hogy soha erősebb reakció nem kél a lélekben, mint mikor a természetjogát támadják meg az embernek és e jogsérelem mögött áll a sokszor nagyon is keserves reakció.

Végh Kálmán, Mátyás.

Felelet. Czélszerű-e az elültetendő fáknál a gödör fenekére trágyát tenni? című kérdésre.

Az elültetendő fáknál a gödör fenekére trágyát tenni helytelen dolog, mert így a trágya mélyen kerül a földbe s nélkülözi az élegüléshez szükséges levegőt, tehát az nem is fog oldódni, hanem lassanként elturfásodik. A föld s vele együtt a esemete idővel lesüllyed a földbe s a gyökérnyak, melynek a földszínelével kell egy síkban lenni, mélyebbre kerül, a mi nagy hiba, mert az ilyen fa semmi tekintetben sem fog kielégítő eredményt adni.

A trágyát az elültetett fa gödre fölé tegyük, de úgy, hogy egypár hüvelknyi földréteggel befedjük, különben a légeny elillan. Így az gyorsan elegendő s az esővízzel együtt lehatol a gyökerekhez.

Bármilyen érett trágya megfelel, nagyon jó eredményt ad az árnyékszéktrágya is vagy a műtrágyák közül a szuperfoszfát, chilisalétrom és

a csontforgács. (Ez utóbbit pipaszáresztergályosoknál igen jutányosan be lehet szerezni.)

Balogh Bálint.

2. Általán szólván, nem tartom czélszerűnek azt, ha a gödör fenekére trágyát helyezünk. Érettent, szalmást, félerettent egyáltalán nem szabad tenni; érettent is csak földdel keverve; a komposztot szintén. Olvashatjuk ugyan, hogy a gödör aljára némelyek e két utóbbit földdel keverve ajánlják, de két körülmény szerintem ezt nem javasolja. Egyik, hogy a jó komposzt készítéséhez szakértelem kell, e nélkül a szedett tövekre oly anyagot vihetünk még földdel keverve is, melyek többet ártanak, mint használnak; az érett trágya fogalma pedig igen tág; a gyakorlatban sokféleképpen értik. A másik pedig az, hogy a dus talajba juttatott fáska óriásian kezd dolgozni, szöveti duzzadnak a törzsben, a galnyakban, az ágakban, majd a hajtásokban a nedvektől; örömtől ragyog a gazda szeme, látván erőteljes, szinte zsirosan fénylő fásckáját, ennek pompás, fénylő lombzatát. De beüt a nem várt vihar; a hajtatott, pompás korona hatalmas szélfogó, a faszövet — a csontváz — gyenge és reményeink lombos koronája összetördelve kerül ki a Bóra boszorkány körmei alól. Ha ez nem is, beront a tél, a nedvtől duzzadó fáska hajtásai hamar elfagynak, idősebb részei fagyfoltosak, utóbb rákosak lesznek. — Tartsuk meg tehát azt a szabályt, mely kevésbé árt. Készítsünk dombocskát jó földből a gödör aljára, erre legjobb a talaj színéről lekerült föld vagy ha ez kiélt, máshonnan hozott, pl. gyepföld; erre helyezzük reá a fásckát, takarjuk elszórvá összes gyökereit ugyanezen földdel, azután — ha talajunk különben nem a legjobb — rétegezhetünk egy sor jó, érett trágyát a földdel takart gyökerek fölé és úgy, hogy a törzs körül üres karika maradjon, vagyis a trágya ne érjen eleven részt. Ha pedig jó a földünk, vérmes, mint mondani szokás, ne használjunk egy párányi trágyát sem, mert a fent vázolt bajok állhatnak elő. Hozzá tehetem: »Experto crede Ruperto«. Saját károm után beszélek. Általán az én fölfogásom az, hogy az elületett fáska amputált beteg; lassan kell lábadoznia, ha nem elég erősen hajt, felülről, földszinten át jobb felsegíteni a körülményekhez mérten trágyával, locsolással. Ha azonban erre sem idő sem munkakéz nincs és a talaj nem vérmes, a leirt módon trágyázhatunk.

Kassai.

Kisebb szakközlemények.

Motorbenzin pótlása. Már ismételtlen megemlékeztünk azokról a nehézségekről, melyekkel a motorok üzemében szükséges benzin előteremtése a háboruban jár. A requirált készletek egy része ugyan legújabbban felszabadult, de azért szükséges korán gondoskodni azokról az anyagokról, melyeket a praxis eddig a motorbenzin pótlására alkalmasnak talált. Dr. Dietrich K. (Helfenberg) szerint több olyan keverék van, a mely a tiszta benzin pótlására a motorok üzemében alkalmas. Így különösen ajánlható az acetont felhasználó. A szesz egymagában nagy ára miatt természetesen nem igen alkalmazható. A leginkább ajánlható a benzolszesz-keverék, továbbá a következő keverékek: 1. Benzolszesz. a) 70 rész 95 százalékos szesz és 30 rész benzol. A keverés úgy történjék, hogy a benzolt lassan a szeszhez folytatjuk, nem megfordítva; b) 50 rész 90 százalékos (közönséges világító) szesz, 20 rész technikai acetont és 30 rész benzol. Előbb a szeszt az alkohollal keverjük s a benzolt ehhez folytatjuk. 2. Benzinszesz. a) 70 rész 95 százalékos szeszbe 30 rész benzint keverünk, b) 50 rész 90 százalékos szeszhez 20 rész acetont adva, 30 rész benzint adunk hozzá. 3. Szesz-éter. a) 90 rész 95 százalékos szeszhez 10 rész etilétert adunk; — b) 90 rész 95 százalékos szeszhez 10 rész étert és 1 rész naftalint adunk, a mely az éter-alkoholkeverékben rázogatás közben föloldódik. 4. Aceton-szesz. a) 70 rész 95 százalékos denaturált szeszhez 30 rész techn. acetont keverünk; b) 50 rész 90 százalékos szeszt 50 rész acetonnal elegyítünk. 5. Petroleumkeverékek. A petroleum és benzin 2 : 1 arányban keverhető, de készíthető olyan keverék is, hogy 3 rész petroleumot 1 rész acetonnal elegyítünk, esetleg 90 rész petroleumhoz 10 rész étert adva, a keverékben 1 rész naftalint oldunk. Mindeme keverékek használatának elengedhetetlen előfeltétele, hogy a tüzelőanyagot bevezető csöveket bővítsük s a levegőt elő-

melegítsük. A rozsdásodás elkerülése végett szükséges még, hogy 100 lit. tüzelőanyagkeverékbe 1 lit. motorolajat is keverjünk s egyébként is az összes motorrészek bőséges olajozásáról gondoskodjunk. Mindeme keverékek csaknem oly olcsók vagy csak kevéssel drágábbak, mint a benzin és így a megfelelő gondoskodás mellett mód van arra, hogy az autómobilok és ipari gépek számára oly szükséges és jelenleg nehezen beszerezhető motorbenzin megfelelően pótolhassék.

Hogy lehet a tüzelőanyag hiányán némileg segíteni? Tudvalevőleg a háboru folyamán nehezebben jutni szénhez, mert a vasuti közlekedés egy része a hadászat szolgálatában áll. Így a tüzelőanyag gyanánt szolgáló szén a szokottnál jóval kisebb mennyiségben szállítható, mint béke idején, ennél fogva a lehető legnagyobb takarékoságra kell a lakosságot inteni. A szükséges fűtéseket bármily rendszerű kályhák és tüzhelyekben lehet keverék tüzelőanyaggal is végezni, ha $\frac{2}{3}$ rész kőszénhez $\frac{1}{3}$ rész kokszt keverünk, mert tudvalevőleg a koksztüzelés magában csak ezen célra berendezett kályhákban s tüzhelyekben alkalmazható. Ellenben ezen ajánlott keverés mellett a szén $\frac{1}{3}$ része megtakarítható, ugyanolyan meleg fejleszhető és a rendelkezésre álló nagyobb-mennyiségű kokszt felhasználható külön költséges berendezések nélkül is.

Megjelent

a Kodolányi-féle Gazdasági Zseknaptár

és a

Gazdasági Lapok kiadóhivatalában

(Budapest, VIII., József-utca 15.)

2 korona 80 fillérért kapható.

HIREK.

A »Gazdaszövetség« jubileuma. A Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja, a »Gazdaszövetség«, most töltötte be fennállásának negyedszázados évfordulóját. A lapot huszonöt évvel ezelőtt dr. Bernát István alapította »Szövetkezés« czímmel, a ki mint a Gazdaszövetség igazgatója, ma is főszerkesztője a szövetkezetek és gazdakörök hivatalos lapjának. A felelős szerkesztő ez idő szerint Meskó Pál, a Magyar Gazdaszövetség titkára. A lapot ezelőtt negyedszázaddal a szövetkezeti és agrárpolitikai eszmék népszerűsítésére alapították, ez volt tulajdonképpen a magyar szövetkezeti mozgalom bölcsője. A »Gazdaszövetség«, előbb »Szövetkezés« agitációjára a szövetkezeti törvényalkotások egész serege jött létre és ennek az újságnak is szerepe volt abban, hogy az országban immár tekintélyesnek mondható gazdaközvélemény alakult ki. A negyedszázados évfordulóról a Magyar Gazdaszövetség igazgatóválasztmányi ülésén Darányi Ignác elnök emlékezett meg meleg szavakkal s ez alkalommal az igazgatóválasztmány szívélyes ünnepelésben részesítette dr. Bernát Istvánt és Meskó Pált.

A készletek bejelentése. Többször irtuk már, mily fontos lenne az ország gabonakészletének megbízható hivatalos fölvétele. Most a földmivelségi miniszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a vetőmag- és a zabkészlet bejelentése tárgyában. Nyolcz nap alatt köteles mindenki írásban vagy élőszóval a községi előljáróságoknál, a melynek területén a készlet fekszik, a saját szükségletén felül lévő egész zabkészletét bejelenteni. Az, a kinek egy törvényhatóság területén több község határában van készlete, összes készletét annál az előljáróságnál köteles bejelenteni, a melynek működése területén készletének legnagyobb része fekszik, a többi előljáróságot pedig értesíteni tartozik, hogy a bejelentést melyik községi előljáróságnál tette meg.

A korpakérdés az OMGE-ben. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Bujanovics Sándor elnöklete alatt tartott tanácsülésén foglalkozott a kedvezményes áru korpának egyes malmok részéről ki nem szolgáltatása tekintetében beérkezett panaszokkal. Ezek a panaszok megállapítják, hogy egyes malmok a gazdasági felügyelői korpautalványára nem tudják, vagy nem akarják a földmivelségi miniszter által lekötött kedvezményes áru korpát szállítani, másrészt pedig a nagyobb ipari malmoknál, melyek-

nek amugy is csak egy része vállalta el ezt a korpaszállítási kötelezettséget, egyáltalán nem lehet korpához jutni. Miután a kormánynak az volt a szándéka ennél az intézkedésnél, hogy az állatállomány védelme érdekében minden állattartógazda lehetőleg kielégíttesse abraktakarmányszükségletét aránylag méltányos árak mellett: az OMGE tanácsa azt a javaslatot terjeszti a földmivelségi kormány elé, hogy kötelezzen minden olyan ipari malmot, a mely naponként legalább egy-egy kocsiakománya gabonát őröl, az általa termelt korpa 60%-ának a megszabott kedvezményes áron oly gazdák kezéhez való kiszolgáltatására, a kik a vármegyéjük gazdasági felügyelőjétől szabályszerű utalványt mutatnak fel. Elhatározta a tanács, hogy a katonaság részére lefoglalt lovak és fogatok megváltási árának mielőbbi kiutalását újra megsürgeti a kormánynál, mivel a ló és fogat nélkül maradt gazdára igen nagy jelentősége van annak, hogy a nélkülözhetlenül szükséges igaerőt a tavaszi munkálatok megkezdése előtt pótolhassák, a mire csakis a váltásdíjak kifizetése ad módot. Megállapította a tanács, hogy a háboru a nyersolaj és benzin beszerzését felelte megnehezítette, úgy hogy az árak majdnem négyszeresre emelkedtek. Ennek következtében a tanács sürgős fölterjesztésben kéri a kormánytól a nyersolaj behozatalának megkönnyítését, esetleg a behozatali vám felfüggesztésével, továbbá a mezőgazdasági és ipari célokra szükséges benzin és nyersolaj határárának megszállását.

A kamarai választott bíróságok ügyében a Gazdaszövetség tudvalevően állást foglalt, mert helytelennek tartaná a kereskedelmi bíróságok egyoldalú megoldását. A Gazdaszövetség újból foglalkozott most ezzel a kérdéssel és Dömötör László dr. előadása alapján kimondta, miszerint a kamarai bíróságok létesítése ellen fölterjesztéssel fog élni a kormányhoz és hasonló állásfoglalásra kéri az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet is. A határozat megokolása arra is rámutat, hogy a választott bíróságok létesítésének alkotmányjogi akadályai is vannak. Nincs kifogása azonban a szövetségnek a kamarai bíróságok ellen, ha azok kizáróan kereskedők és kereskedők között fölmerülő viták ügyében bíraskodnának. Ebben az esetben azonban a gazdaközönség is joggal kívánna a maga részére is hasonló szaktestületet.

Dalmácia gazdasági helyzete. Zárából írják: Most jelent meg a dalmáciai helytartótanács szokásos évi jelentése Dalmácia közállapotairól. A jelentésből kitűnik, hogy Dalmácia gazdasági helyzetén a háboru nem rontott. A tengerparti hajózás ugyan szinte teljesen vesztel, ez a károsodás azonban a lakosságnak legföljebb egy ötödét éri. Ez a károsodás is bőven megtérül a jó termés, bő szüret és mindezeknek a katonai kincstár vásárlása következtében volt gyors és jó áron való értékesítése révén. A tartomány dohánytermésének értéke meghaladta az öt millió koronát, fél millió hektoliter bortermése husz millió koronán kelt el. A termés betakarítása s az őszi vetése a behívások ellenére akadálytalanul folyt. A lovak, szekerek, kocsik javarészét a hadikincstár igen jó áron vásárolta meg.

A gabonakészletek megóvása. Berlinből írják: A szövetséges tanács az időközben tett tapasztalatok alapján kibővítette a gabonakészletek megóvására vonatkozó rendelkezéseket, melynek értelmében a többek között a malmok a jövőben buzalisztet csak oly keverékben adhatnak el, mely legföljebb 70%-nyi buzalisztet és 30%-nyi rozslisztet tartalmaz. Megszigorították a jószágetetésre használt gabonaművekről szóló rendelkezéseket is olyképpen, hogy őrésre alkalmas rozs nem használható etetésre. A buzakenyérnek legalább is 30%-nyi rozsliszt-tartalommal kell bírnia.

Fejérmegyei gazdák gyűlése. A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület gróf Esterházy László elnöklete alatt tartott közgyűlésén Ármos Jenő titkár alaposan megokolt előterjesztése nyomán kimondta, hogy a mai súlyos és rendkívüli viszonyok között az egyesület nem áll elő részletes munkaprogrammal, a mi ugyis csak békés időben volna foganatosítható. Eme viszonyok között az elnökség és a választmány csak annyit jelenthet ki, hogy az egyesületre váró fontos köteleességek tudatában mindent el fog követni, hogy a mezőgazdasági élet folytonossága meg ne szakadjon. Igyekezni fog a gazdákra váró legfontosabb feladatnak, a jövő évi termés biztosításának, az állatállománynak, főként a te-

nyészállatok védelme biztosításának eleget tenni. Ugy mint eddig, minden dologban a legkészségesebben szolgálatára áll a tagoknak, gondoskodván azok erkölcsi és anyagi védelméről. Ha elérkezik a béke, akkor fokozott munkássággal lát hozzá a multnál boldogabb, szerencsésebb mezőgazdasági élet és társadalom kiépítéséhez. A közgyűlés e határozat értelmében adott teljes felhatalmazást az elnökségnek és az igazgatóválasztmányának.

Czukorrépatermelők országos értekezlete. A jövő évi répatermelés ügyének megvitatása céljából a czukorrépatermelők vasárnap délelőtt értekezletet tartottak. Mintegy 200 gazda jött össze a gyűlésre, melynek elnökévé gr. Almágy Imrét választották. Az értekezlet előadója, Rubinek Gyula, mindenekelőtt fölvetette azt a kérdést, lehet-e egyáltalán a répatermelést oly terjedelemben fenntartani, mint a hogy arra a gazdák kötelezve vannak. Németországban már eldőlt ez a kérdés. Pusztán a munkáviszonyok miatt lehetetlen annyi czukorrépat termelni, mint eddig. Nem kétséges, hogy ezt a gyárak belátják minálunk is, a kérdés tehát legfőkébb azon fordul meg, hogy egyes gazdák mily mértékben tudnak eleget tenni szerződési kötelezettségeiknek. Ha azonban elfogadjuk azt az álláspontot, hogy a termelés korlátozására szükség van, felmerül az a másik kérdés, vajjon a korlátozás a gyárosok és a gazdák kölcsönös megegyezése alapján oldassék-e meg, vagy törvényes intézkedésekkel. Eldöntésre váró kérdés az is, vajjon a termelés korlátozásával arányban korlátoztassék-e minden gyárnak az üzeme, vagy pedig egyes gyárak üzemét teljesen be kell szüntetni. Igen fontos dolognak tartja az előleg kérdését is. Némelyik gazdaság nem nélkülözheti az előleget, éppen azért ezt a kérdést esetleg összefüggésbe kellene hozni a hadikölcsönpénztárakkal. Szabályozásra szorul a répaátvétel kérdése is. Kéri végül az értekezletet, hogy a mai tanácskozásból a czukorrépatermelés kapcsolja ki, mert a jövő héten össze fog ülni az a közös bizottság, a mely e tárgyban határozni lesz hivatott. Az előadó beszéde után megindult eszmecsereben Blaskovics Ferencz, Schwarz Gyula, Emödy József, Sándorházy Lajos, Léderer Károly, Jattka Ferencz, Lippich Gusztáv, Szalay Géza dr., Schlesinger Gyula, Blantz Jenő, Gerdenics Alajos, Mesterházy Ernő, Horváth Károly, Beer Henrik, Gácsér József, dr. Polyák Béla, gróf Almágy Imre, gróf Somssich Andor, báró Papp Géza és Jókay Géza vettek részt. Végül Rubinek Gyula összefoglalva az elhangzott felszólalásokat, kéri az értekezletet, hogy a termelés csökkentésének mértékfokát illetőleg ne foglaljon határozott álláspontot. Legjobb ennek eldöntését az illetékes tényezőkre bízni, illetve döntsek el azt az adott helyzet mérlegelésével a gyárosok és termelők kölcsönös megegyezés útján. A mi az előleg kérdését illeti, reményét fejezi ki, hogy a kormány honorálni fogja az értekezletnek azt az álláspontját, hogy az előleg a hadikölcsönpénztárak útján oldható meg. Gr. Almágy Imre elnök kimondja az országos gyűlés határozataként, hogy az előadót felhatalmazzák, hogy az elhangzott, jórészen egyhangú vélemények alapján szerkeszzen határozati javaslatot és azt terjessze az Országos Magyar Gazdasági Egyesület választmányára elé, a mely viszont felkéretik, hogy a gazdák érdekeinek megfelelően járjon el a kormányánál.

Kitüntetett gazdasági tudósítók. A földmivelésügyi miniszter Kovách Géza (Abauj-Torna vm.), Szász József (Alsó-Fehér vm.), dr. Falcione Nándor (Bács-Bodrog vm.), Bácsmezei Rezső (Baranya vm.), Mátray Gyula (Bars vm.), Ritsek János (Békés vm.), dr. Reznek Mihály (Brassó vm.), Simonyi Lajos (Esztergom vm.), Grünfeld Ignác (Fejér vm.), Krausz János (Gömör vm.) és Petrus Jenő (Hajdu vm.) gazdasági tudósítóknak számos éven át kifejtett buzgó működésükért »E ismerő oklevelet« adományozott.

Hadifoglyok alkalmazása Németországban. Hannoverből jelentik, hogy a közel 6000 hektár kiterjedésű Ehlershausen mellett elterülő mocsár lecsapolási munkálatait most végre meg fogják kezdeni. Eddig már 700 orosz hadifogoly érkezett meg, kik itt fognak dolgozni. A beresenbrücki kerületi mocsarak lecsapolásához 1500 orosz foglyot fognak beosztani. Ezenkívül még a Vente melletti 400 hektár és az Oedland mellett elterülő 500 hektár kiterjedésű

mocsaraknak a hadifoglyok közreműködésével végrehajtandó lecsapolását is tervbe vették.

Kukoricza. A különleges kukoriczafajtákat kivették az ármegeállapításból, a mennyiben a hirdetemény szerint a legmagasabb árak egészséges, öröképes és emberi táplálkozásra alkalmas, de nem apró- vagy gömbölyüszemű (cinquantin, pulyi) tengerire vonatkoznak. E speciális fajták forgalma tehát semmiféle korlátozás alá nem esik.

Kukoriczaliszt. A Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja figyelmezteti az érdekeltséget, hogy a budapesti malmok tengeriliszttel kevert őrleményt nem szállítanak és a jövőben sem fognak ilyent gyártani, mivel ez igen hamar kesernyés lesz és nem konzerválható. Kénytelenek vagyunk foglalkozni e kétségekívül jöhíszemű avizóval, a mely könnyen diszkreditálhatja a kukoriczaliszttal kevert lisztet, pedig erre szükségünk lesz, sőt esetleg a tiszta kukoriczalisztet sem fogjuk mellőzhetni. A kormány azért rendelte el, hogy a keverés tengeriliszttel végezhető, mert tudatában volt annak, hogy az árpa erre a célra csak korlátolt, illetőleg a szükségletnek meg nem felelő mértékben áll rendelkezésre, míg kukoriczából bőséges hozamuk van. A mi a tengerivel kevert kenyérliszt tarthatóságát illeti, elsőbbsen arra utalunk, hogy az őrleményeket az idén nem nagyon szükséges a konzerválhatóság szempontjából vizsgálgatni, mivel ezuttal készletek felhalmozására nem kerül a sor és a különféle lisztet a jövőben is el fogják kapkodni, egy a malmoktól, mint a kereskedőktől. Az ótengeriből gyártott liszt különben sem lesz kesernyés, míg az új tengeri csak akkor kerül a garatra, ha előzőleg megfelelően kivonják a víztartalmát, miáltal e tekintetben azonos minőségűvé válik a régi áruval. Egyébként is megszabadítják a magvakat csirájuktól, a mitől a megkeseredés veszélye elmúlik. E csirák a korpát gyarapítják. A budapesti malmok egyelőre csak ótengerit őrlenek; különben néhány lisztgyár még nem is vásárolt kukoriczát. Bizonyos, hogy belátható időn belül, a mikor a megfelelő árpa majd nem áll rendelkezésre, mind ráfanyalodnak majd a tengerilisztgyártásra, illetőleg az e pótlóval való keverésre és erre nézve már megtették az előkészületeket, egy a mi a kukoricza szárítását illeti, mint megfelelő gépek beszerzése által a csiramentesítés céljából. Azt azonban megengedjük, hogy a tengeriliszt nem áll el hónapokig, de ismételjük, erre az idén úgy sem kerül a sor.

A mezőgazdasági szeszfőzők kontingensének kiegészítése. Tudvalevőleg az a kontingens, mely annak folytán kerül rendelkezésre vissza, hogy valamely új mezőgazdasági szeszfőző üzemét a törvényszerű határidőben nem kezdte meg, a már létező mezőgazdasági szeszfőzők kontingenseinek kiegészítésére fordítandó, melynek kontingensei a velük kapcsolatos mezőgazdaság kiterjedéséhez mérten aránytalanul csekélyek. Ezen kiegészítés útján azonban a szeszfőző kontingense 600 hektoliteren túl nem emelhető. Ezidőszert van ilyen kiosztható kontingens, miért is a hivatalos lap szombati számában a pénzügyminiszter hirdeteményt tett közzé, melyben felhívja a 600 hektoliternél kisebb törzskontingenssel bíró szeszfőzők tulajdonosait, kik a fenti alapon a kontingensnek legfőkébb 600 hektoliterre való kiegészítésére igényt támaszthatnak, hogy a kiegészítésre irányuló kérvényüket legkésőbb 1915. évi január hó 31-ik napjáig annál a pénzügyigazgatóságnál, a melynek kerületében a kiegészítést igénylő szeszfőződe létezik, nyújtsák be. A kiegészítés iránti kérvényben kitüntetendő: a) a község neve, melyben a szeszfőződe létezik és ennek összeírásai száma; b) a szeszfőződe tulajdonosának és vállalkozójának neve; c) a szeszfőződe részére az 1914—15. évi termelési időszakra megállapított törzskontingens mérve hektoliterfokokban; d) azon kontingensmennyiség hektoliterfokokban kifejezve, mellyel a kontingens kiegészítése kéretik; e) azon mezőgazdaságnak a község és telekjegyzőkönyvi szám szerinti határozott megjelölése, a mely mezőgazdasággal való kapcsolat alapján a szeszfőződének mezőgazdasági jellege az 1914—15. évi termelési időszakra elismertetett, ugyszintén az ezen mezőgazdasághoz tartozó szántóföldek, rétek és legelők területe (kataszteri holdakban és négyeszőgölekben kifejezve). Szükségesnek tartjuk még megjegyezni, hogy azok a 600 hl.-nél kisebb törzskontingenssel bíró mezőgazdasági szeszfőződek, a melyeknek ezidőszertit törz-

kontingense a kapcsolatos mezőgazdaság minden hektárja után 240 literrel számított arány szerinti mennyiséget eléri, vagy meghaladja, kontingenskiegészítésben nem részesíttetnek.

Állami pincze Budafokon. A földmivelésügyi miniszter Budafokon ideiglenesen állami közpinczét létesített, a hová az oroszoktól nyugtalanított északkeleti vármegyék, mint Zemplén-, Ung-, Bereg- és Ugocsa megye területén termelt bort veszik föl. A budafoki állami pinczében a borminta előzetes elküldése nélkül is beszállítják a szőlősgazdák borkészletüket.

Borvizsgáló bizottság. A földmivelésügyi miniszter a Kolozsvárt alakított borvizsgálószakértőbizottság elnökevé Beldi Ákos gróft, a bizottság tagjaivá pedig Jósika Gábor bárót, Lázár István gróft, Szentkirályi Ákos dr.-t, Tokaji Lászlót és Weisz Józsefet nevezte ki.

NYILTTÉR.

(E rovatban közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget).

JÓ VÉDŐOLTÓ-ANYAG

az, a melyik alkalmazkodik a beoltandó állat korához, fajtájához és egészségi állapotához. Jó védő-oltóanyag az, a melyik a legnehezebb fertőző-dőttési viszonyok között immunizál.

Fertőzött viszonyok között használjuk a

JENNER PASTEUR-INTÉZET szérumos oltóanyagait,

a melyekkel a szervezetbe jutott fertőzőcsírákat előzetesen el lehet fojtani, a szervezetet pedig normálisra megerősíteni, mielőtt az oltóanyag-kulturát beadjuk.

S Z E S Z.

A szeszüzletben a forgalom valamivel gyéribb volt mert a vasúti teheráruforgalom korlátozása folytán a szállítás az utóbbi napokban részben szünetelt.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 236—237 kor., adózatlanul 77—78 kor., míg ellenben kisebb tételek 2—3 kor. drágább árban keltek.

Mezőgazdasági és hartiellen kívüli finomítottok részéről olcsóbb ajánlatok voltak.

Denaturált szesz szilárd és tartott áron kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszben gyér kínálat uralkodott és kampany szállításra fix árban drágábban Lloyd jegyzésen 2.50—4 kor. kelt el.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 68—69 K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva nagyban	236—237 K
» » » kicsinyben	238—239 »
» » » adózatlanul nagyb.	77—78 »
» » » » kicsinyben	79—80 »
Nyers szesz adózva	234—235 »

Budapesti takarmányvásár.

(IX., ker.) Mester-utca, 1914. évi január hó 15. napján. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Fölhoztak a szokott községekben 137 szekér réti szénát, 66 szekér muhart, 4 szekér zsupszalmát, 45 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, és 38 szekér luczerna és zabos-bükköny stb. 100 zsák szecsakát.

A forgalom élénk.
Arak métermázsánként fillérben a következők: réti széna I. r. ó. 980—1200, réti széna II. r. ó. 700—940, réti széna csomagolása 600—660, muhar 1000—1360, zsupszalma 840—940, alomszalma 600—700, takarmányszalma ———, tengeriszár ———, zabos-bükköny 900—1200, óhere ———, luczerna 1200—1300, köles ———, sarju ———, szalma szecska ———.
Összes kocsiszám 290 Összes súly 348.000 kilogramm.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ****

KIS HIRDETŐ

A kihirdetés ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatók, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Azonnali belépésre keresetlik egy gazdaságilag képzett intelligens fiatal ember jobbra gazdasági irodai teendőkre. Megkívánatik, hogy a német nyelvet szóban és írásban bírja, gyorsírást tudó előnyben részesül. Javadalmazás évi 600 korona készpénz, mosáson kívül teljes ellátás, lakás, fűtés és világítás. Folyamodványok bizonyítvány másolatokkal ellátva: Uradalmi intézőség Mikosd, posta, Mikosdpuszta. Vas megye intézőndők.

Gazdasági írnok. Jó írással, jó számoló képességgel teljesen ment egyén, szerény igényekkel néhány hónapra dunántúli gazdaságban alkalmazást nyerhet. Czím a kiadóhivatalban.

Nőtlen fiatal ember a háboru tartamára egy gazdasági üzennél alkalmazást kaphat. Feltétel, hogy a német nyelvet a szolgálat követelményeinek megfelelően bírja. Pályázati szándékozók felkéréstnek, folyamodványaikat az oddigi életpályájuk leírásával „Szerem megye” jelleg alatt a lap kiadóhivatalának beiktatni.

Gazdasági gépész kerestelen nagykeresetű uradalomban u. p. Tokaj, Gözeke és villany kezelők előnyben részesülnek. Ajánlatok Pospiszech Ferencz tisztartó címre küldendők.

Jó cselédeket

közvetít, úgymint kertészeket, urasági inast, kocsiat, lovaszt, szakácsnót, szobaleányt, mosó- és vasalónét és mindenféle gazdasági külső- és belső cselédséget. **Várady Márton** elhelyező intézete, Budapest, Muzeum-körút 35. (az udvarban). Telefon: 65-26

Eladó lovak.

Egy pár 175 cm. magas, 5 éves, jójárású „Gidra” 86” állami mén után nevelt, sarga kancza, herélt, nemes, formás, figuráns hintós lovak 3500 korona.

Egy pár jegytelen 170 cm. magas, 4 éves, jó leszármazású, teljesen egyforma, hibátlan meggyej kancza elegáns hintós lovak de legprimább anyakanczák is 4000 korona.

Egy pár 167 cm. magas, 5 éves, jójárású pejkanca, gyors, megbízható és formás kocsilovak 2500 korona.

A lovak előzetes bejelentéssel Dettán megtekinthetők.

Prohaska Hugó
földbirtokos **DETTA.**

Állások, pályázatok,

valamennyi szakmából olvasható az „Országos Pályázati Közlönyben”. Ingyen mutatványszám. Budapest, IX. ker., Üllői-út 55.

Aratást 4,

zöldtakarmány, szóna kaszálást, tongoriszár levágást m. holdankint 2 koronáért szerződésileg elvállal **PAGÁCS MARTON** **BUDAFOK.**

A 32 év óta fennálló

FISCHER-féle

ZSÁK-

és

PONYVA-

GYÁR BUDAPEST,
Nádor-u. 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

Lópokróczok,
valódi amerikai

Manila-kéveköttők,

SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,

jobb és olcsóbb a raffinál. Egyszer használt ponyvák, termény- és lisztes-zsákok is állandóan jutányosan kaphatók.

Gazdák
figyelmébe!

50%

olcsóbb

M. kir. szabad. 12321-900 A. 905. mint bármely más világítóanyag a

pyroleum
világítása.

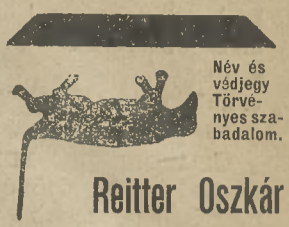
A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezetett.

Számos elismert levél nálam betekinthető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kiváratra prospektus ingyen és bérmentve.

Degen Jakob
Budapest

IX., Közraktár-u. 28.

Név és védjegy Törvényes szabadalom.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek

nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérég) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona

mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához.

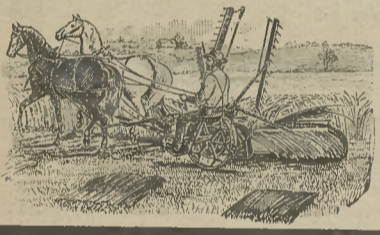
Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás!

Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld **Reitter Oszkár** főkapitány **Patkánin** gyárának vezetőse **Nagybecskereken.**

GÖZEKE és MOTOREKE

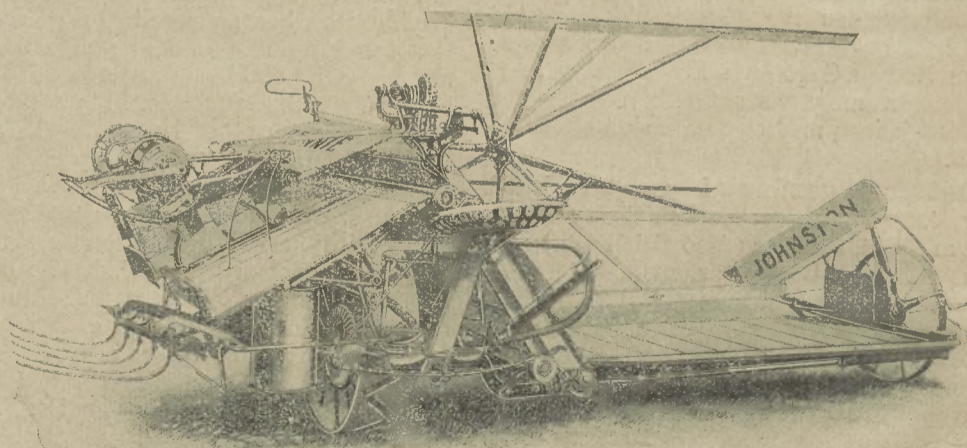
tulajdonosoknak nem kell többé külföldi ellenségeinket támogatni, mert mindenféle gyártmányu gözeke és motoreke összes részleteit acélból, vasból, fémből, bronzból, a legjobb kivitelben készítjük **miskolci** gyárunkban. Elsőrendű gözekeaczélsodronyköteleket 220—240 kg. m²-kénti szak. szilárdsággal, azonnal szállíthatunk. **SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR ÉS GÉPGYÁRA MISKOLCZON.**

„JOHNSTON”

eredeti amerikai aratógépek, úgy szerkezet mint jó anyag tekintetében, **a legtökéletesebbek.**

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében, ajánljuk „**Johnston**” gyártmányu amerikai aratógépeink **sürgős** beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges.

Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf—Melichar Ferencz

Magyarországi
vezérképviselő

SZÜCS ZSIGMOND
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 26.